

Täysistunto

Keskiviikko 26.3.2025 klo 14.00—18.51

5. Rikkomaton - kielletään eheytyshoidot

Kansalaisaloite KAA 6/2023 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 4/2025 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 4/2025 vp. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Eerola, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.45 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Esittelen nyt tosiaan tämän lakivaliokunnan mietinnön ja samalla haluan kiittää näitä aloitteen tekijöitä. Kiitän myös lakivaliokuntaa tämän sensitiivisen aiheen asianmukaisesta käsittelystä. Uskon, että tämä hyvä henki, mikä meillä valiokunnassa oli, jatkuu myös tämän keskustelun ajan.

Tämä lakivaliokunnan mietintö tosiaan koskee kansalaisaloitetta, jonka tavoitteena on kieltää hoidot, jotka tähtäävät seksuaali- ja sukupuoli-vähemmistöjen niin kutsuttuun eheyttämiseen. Näillä eheytyshoidoilla ja -terapioilla tarkoitetaan kansalaisaloitteen mukaan seksuaalisen suuntautumisen tai sukupuoli-identiteetin muuttamiseen tähtääviä hoitomuotoja. Aloitteessa katsotaan, että vaikka eheytyshoidot useimmissa tapauksissa ehkä täyttäisivätkin pahoinpitelyn tunnusmerkistön, olisi eheytyshoitojen aiheuttamien haittojen torjumiseksi tehokkainta säätää ne erikseen lailla rikollisiksi tahi muuttaa pahoinpitelyn määritelmää rikoslaissa siten, että se yksiselitteisesti sisältää myös nämä eheytyshoidot. Aloitteessa edellytetään lainvalmisteluun ryhtymistä eheytyshoitojen kriminalisoimiseksi. Kyse on toimenpidealoitemuotoisesta ehdotuksesta, joka ei sisällä mitään konkreettisia lakiehdotuksia.

Lakivaliokunnan mietinnössä kuvataan ensiksi tätä oikeustilaa täällä Suomessa ja eräissä muissa maissa. Suomessa ei ole lainsäädäntöä kansalaisaloitteessa tarkoitetuista eheytyshoidoista. Niitä ei ole lailla erityisesti kielletty, eikä niitä ole rikoslaissa erikseen siis kriminalisoitu. Eheytyshoidoissa tarkoitettuihin tilanteisiin voidaan kuitenkin soveltaa rikoslain pahoinpitelyä koskevia säännöksiä, joiden lisäksi merkityksellisiä voivat tapauskohtaisesti olla useat muut rikoslain säännökset, kuten esimerkiksi säännökset syrjinnästä tai pakottamisesta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tiedossa ei ole aloitteessa tarkoitettuja eheytyshoitoja koskevaa oikeuskäytäntöä. Käräjäoikeuden käsiteltäväksi on kuitenkin aivan vastikään tullut tapaus, jossa vastaajia syytetään pahoinpitelystä, koska heidän väitetään antaneen tällaista eheytyshoitoa erälle henkilölle, mutta tuomioistuimien ei ole vielä antanut tässä asiassa ratkaisua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

Kansainvälisesti sitten taas tilanne vaihtelee. Jotkin valtiot ovat kieltäneet eheytyshoidot lailla, ja joissakin valtioissa taas on tukeuduttu terveydenhuollon ammattijärjestöihin, joiden tehtävänä on ryhtyä kurinpitotoimenpiteisiin eheytyshoitoihin osallistuvia jäseniään vastaan. Pohjoismaista, lähimmistä verrokkimaista, Norja on kriminalisoinut eheytyshoidot erikseen. Ruotsissa tätä asiaa on vuosien mittaan selvitetty mutta on päädytty katsomaan, että nykyiset rangaistussäännökset kattavat vakavimmat vaikuttamistavat ja että ne teot, jotka jäävät rangaistavan alan ikään kuin ulkopuolelle, eivät ole niin vakavia, että olisi aiheellista säätää kriminalisoinnista.

Valtaosa lakivaliokunnan kuulemista asiantuntijoista pitää näitä eheytyshoitoja yksiselitteisesti vahingollisina. Niiden katsotaan voivan loukata useita hoidettavien perus- ja ihmisoikeuksia, kuten yhdenvertaisuutta sekä oikeutta terveyteen ja yksityisyydensuojaan. Erityisen haavoittuvina pidetään seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvia yksilöitä sekä myös lapsia ja nuoria. Niin kutsuttua eheyttämistä kerrotaan tapahtuvan erityisesti uskonnollisissa yhteisöissä mutta myöskin esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon piirissä, joskaan näissä jälkimmäisissä ei välttämättä katsota olevan kyse tietoisesta eheyttämisestä. Toisaalta on tuotu esiin, että ilmiöstä on varsinkin Suomessa vain rajallisesti tällaista tutkittua tietoa.

Asiantuntijoiden näkemykset, arvoisa puhemies, aloitteessa ehdotetusta eheytyshoitojen kriminalisoimisesta kuitenkin jakaantuvat. Osa kannattaa aloitteessa ehdotettua lainvalmisteluun ryhtymistä eheytyshoitojen kriminalisoimiseksi, kun sitten taas osa ei pidä sitä aiheellisenä tai jopa vastustaa sitä. Osa vuorostaan katsoo, että se, pitäisikö eheytyshoidot Suomessa kriminalisoida vai ei, vaatii tarkempaa selvitystä tästä ilmiöstä sekä arviota nykyisen rikoslainsäädännön soveltamisesta siihen. Toisaalta esille on myös tuotu, että eheytyshoidot tulisi rangaista osana niin kutsutun pakottavan kontrollin rangaistavuutta. Tältä osin sääntelymallina on viitattu oikeusministeriölle laadittuun selvitykseen, jossa ehdotetaan, että rikoslakiin säädetään pakottavasta kontrollista uusi rikostunnusmerkistö.

Lakivaliokunta päätyy mietinnössään katsomaan, että aloitteessa tarkoitetuissa eheytyshoidoissa on kyse terveydelle haitallisesta, kohteensa perus- ja ihmisoikeuksia loukkaavasta toiminnasta. Vaikka rikoslain rangaistussäännösten voidaan katsoa jo nykyisinkin voivan tulla sovellettaviksi eheytyshoitoihin liittyviin tilanteisiin, oikeustila ei välttämättä ole riittävän selkeä eikä myöskään kattava. Haasteita vaikuttaa liittyvän eheytyshoitojen merkityksen tunnistamiseen suhteessa nykyisiin rangaistussäännöksiin sekä nykyisten rangaistussäännösten soveltamiseen psyykkisen väkivallan tilanteisiin.

Valiokunnan mielestä nykyinen oikeustila ei ole ongelmaton, kun otetaan huomioon eheytystoiminnan vakava luonne sekä toiminnan kielteiset vaikutukset seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen perus- ja ihmisoikeuksiin. Näin ollen valiokunta katsookin, että eheytystoiminnan kieltoa ja rangaistavuutta on aiheellista selventää. Tällä voidaan korostaa eheytystoiminnan paheksuttavuutta ja moitittavuutta, millä voidaan sitten arvioida olevan yleis- ja erityisestävää vaikutusta. Lisäksi rangaistavuutta selkeyttämällä voidaan tehostaa ilmiön tunnistamista sekä edelleen torjuntaa. Sääntelymalliin valiokunta ei sinänsä ota kantaa vaan katsoo, että eri vaihtoehtoja on perusteltua selvittää ja arvioida lainvalmistelua sitten tarkemmin.

Arvoisa puhemies! Mietinnössä on käyty läpi lakivaliokunnan rikoslain käytölle aiemmin eri yhteyksissä asettamia yleisiä edellytyksiä ja kriminalisointiperiaatteita sekä perustuslakivaliokunnan käytäntöä. Lakivaliokunta korostaa, että rangaistussäännösten säätämiseksi asetetut vakiintuneet yleiset edellytykset ja kriminalisointiperiaatteet sekä perusoike-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

uksista tällaiselle sääntelylle asettuvat rajoitukset tulee ottaa lainvalmistelussa asianmukaisesti huomioon normaalien lainvalmisteluperiaatteiden mukaisesti.

Johtopäätöksenään lopulta lakivaliokunta päätyi puoltamaan, että kansalaisaloitteeseen sisältyvä ehdotus lainvalmisteluun ryhtymisestä hyväksytään. Valiokunta piti tärkeänä, että tähän lainvalmisteluun myös ryhdyttäisiin ripeästi. Mietintö ei kuitenkaan ollut yksimielinen, mutta päätösehdotus kuuluu, että eduskunta hyväksyy kansalaisaloitteeseen 6/2023 sisältyvän ehdotuksen lainvalmisteluun ryhtymisestä. Kaksi vastalauseetta tähän siten tuli. — Kiitokset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, edustaja Eerola. — Edustaja Gebhard, olkaa hyvä.

14.54 Elisa Gebhard sd: Arvoisa puhemies! Eheytyshoidot eivät ole hoitoja ollenkaan, vaan rajua henkistä väkivaltaa. Siksi on erittäin hyvä asia, että lakivaliokunta on päättänyt esittämään tämän kansalaisaloitteen hyväksymistä. Kiitän valiokunnan laajaa enemmistöä yhteistyöstä aloitteen hyväksi.

En usko, että tässä salissa pystytään kovin vahvasti samastumaan eheytyshoitojen uhrien kokemuksiin. Toivon kuitenkin, että mietimme, miltä se tuntuu, kun oma perhe tai laajemmin koko yhteisö viestittää, että juuri sinä olet vääränlainen ja sinut täytyy korjata. Miltä se tuntuu, kun olet alaikäinen ja omat vanhempasi vievät sinut sielunhoitoterapiaan, niin että voisit parantua omista ajatuksistasi? Entäpä se, kun lähiyhteisösi painostaa sinua harjoittelemaan, että voisit olla enemmän maskuliininen tai enemmän feminiininen?

Usein eheytykeskustelussa unohtuu, että eivät nämä niin kutsutut hoidot tapahdu missään tyhjiössä. Tosiasiassa ne ovat osa sateenkaarihistoriaa, joka on syrjinnän ja ennakkoluulojen varjostama. Ei eheytyshoitoja tapahdu sellaisessa ympäristössä, jossa jokaisen seksuaalisen suuntautuminen ja sukupuoli-identiteetti ovat arvokkaita ja hyväksyttyjä. Nämä hoidot ovat yksi syrjinnän muoto ja vakava sellainen, koska niillä pyritään kajoamaan syvälle ihmisen identiteettiin.

No, miksikä me sitten tarvitsemme sääntelyä näiden hoitojen kieltämiseksi? Useat kansainväliset ihmisoikeusinstituutiot ovat todenneet nämä hoidot kansainvälisten ihmisoikeussopimusten turvaamia ihmisoikeuksia loukkaaviksi ja suositelleet toimia niiden kieltämiseksi. Ainakin 14:ssä eri maassa eheytystoimintaa rajoitetaan jollain tavalla lainsäädännöllä. Uusia tuoreita kieltoja on toteutettu esimerkiksi Islannissa ja Norjassa.

Kun puhumme eheytyshoidoista, puhumme hyvin perustavanlaatuisen oikeushyvän suojaamisesta. Yksilön itsemääräämisoikeus, fyysinen ja psyykinen hyvinvointi ovat sellaisia oikeushyviä, joiden suojaamiselle on vahva tarve, varsinkin kun kyse on haavoittuvassa asemassa olevista vähemmistöistä.

Valiokunnassa kuullut asiantuntijat toivat esiin, että eheytyshoitoihin liittyy merkittävää psyykkistä, emotionaalista ja fyysistä vahinkoa, joka voi jättää pitkäaikaisia traumoja niiden kohteeksi joutuneille. Psyykkisiä haittoja ovat muun muassa ahdistuneisuushäiriöt, masennus, syyllisyyden ja häpeän tunteet, itsearvostuksen heikkeneminen sekä pahimmillaan itsetuhoiset ajatukset. Emotionaalisella tasolla eheytyshoidot voivat johtaa eristäytymiseen, ihmissuhteiden katkeamiseen, perhesuhteiden ja sosiaalisten verkostojen heikkenemiseen sekä vahvaan identiteettikriisiin, kun yksilön oma seksuaalinen suuntautuminen tai sukupuoli-identiteetti leimataan ongelmaksi tai sairaudeksi. Vakavissa tapauksissa eheytyshoitoihin voi liittyä myös fyysistä väkivaltaa, kuten parantaviksi väitetyt, uskonnollisiksi rituaaleiksi naamioidut pahoinpitelyt.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

On myös huomattava, että vaikka eheytystoimintaa on Suomessa harjoitettu jo pitkään, ei aiheesta ole oikeuskäytäntöä, vaikka käräjäoikeuden käsiteltäväksi onkin toki vastikään tullut asiaa koskeva tapaus. Tuomioistuin ei tässä ole vielä ehtinyt antaa ratkaisua.

Oikeuskäytännön puuttumisesta voi esimerkiksi päätellä, että eheytyksen uhrin eivät tunne omia oikeuksiaan. Samanaikaisesti parhaimmillaankin on epäselvää, missä määrin pahoinpitely- ja pakottamisnimikkeen nojalla voitaisiin nykytilassa tosiasiasa tuomita rikosoikeudelliseen rangaistukseen eheytyshoitojen toteuttamisesta tai niihin painostamisesta. Tällainen puuttuminen todennäköisesti jäisi hyvin avoimeksi ja satunnaiseksi parhaimmillaankin, ja tämä ei ole oikeusvarmuuden kannalta lainkaan tyydyttävä tilanne. Rikosoikeudellisen legaliteettiperiaatteen vuoksi nimenomainen, selkeästi tähän toimintaan soveltuva kriminalisointi olisi parempi vaihtoehto, ja lain soveltamisen ollessa epäselvä on myös lainsäätäjän tehtävä sitä selkeyttää tavalla, joka varmistaa kattavuuden.

Arvoisa puhemies! Toivon todella, että saamme viimein Suomessa kiellettyä eheytyshoidot, ja lopuksi totean, että suuren kiitoksen ansaitsevat aloitteen tekijät ja allekirjoittajat. Sateenkaari-ihmisten oikeuksia on historiamme ajan usein edistetty nimenomaan kansalaisaloitteiden avulla. Tämä kertoo, että suuri ja aktiivinen joukko kansasta puolustaa sateenkaari-ihmisiä. Vaikka eheytyshoidot toivottavasti eivät koske monia, monet välittävät. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Jonkunlaista kiinnostusta näyttää olevan debattiin, joten edustajat voivat pyytää minuutin mittaisia vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

15.00 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä edustaja Gebhardin puheessa nousi esiin juuri se ongelma, jonka vuoksi mielestäni tämä kriminalisointi olisi ongelmallinen ja vahingollinen. Hän nosti esiin perheet, erilaiset yhteisöt, uskonnolliset yhteisöt, ja tässäkin puheenvuorossa jäi määrittelemättä tämä koko eheytyksen käsite, mitä sillä lopulta tarkoitetaan. Mahdollinen kriminalisointi johtaisi helposti poliisitutkintoihin, syytteisiin, oikeudenkäynteihin, joissa ruodittaisiin toisistaan poikkeavin muistikuvien esimerkiksi menneitä, yksittäisiä keskusteluhetkiä tai rukoushetkiä. Tässä aloitteessa henkilön itsensä pyytämän rukoushetken kriminalisointia esimerkiksi vaaditaan kiellettäväksi sen vuoksi, että seksuaalinen tai sukupuolinen suuntautuminen ei voi muuttua. Kaikki tiedämme, että identiteetit voivat suuntaan tai toiseen muuttua, ja toiseksi esimerkiksi rukoushetkissä usein [Puhemies koputtaa] rukoillaan vaikkapa parantumattoman syövän puolesta. Tiedämme, että se on inhimillisesti mahdotonta, [Puhemies koputtaa] mutta silti näitä hetkiä pidetään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Gebhard, olkaa hyvä.

15.01 Elisa Gebhard sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta kai me tarvitsemme täsmällisen ja tarkkarajaisen lainsäädännön, jossa kaikki käsitteet ovat selviä. Ei kukaan ole väittänyt mitään muuta, ja oletettavasti normaalissa lainvalmisteluprosessissa näitä aina mietitään. Mutta ehkä vastakysymyksenä voisin esittää, että kun kuitenkin aika monessa maassa on pystytty nämä eheytyshoidot nimenomaisesti kieltämään ja on pystytty luomaan tällaisia määritelmiä, niin itse en ole ollenkaan vakuuttunut siitä, että tämä ei olisi muka Suomessa mahdollista. Ajattelen niin, että nimenomaan tarvitaan tällainen oi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

keustilaa selkeyttävä, marginaalisessa ryhmässä olevia, haavoittuvaisia ryhmiä suojeleva lainsäädäntö.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keto-Huovinen, olkaa hyvä.

15.02 Pihla Keto-Huovinen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitos aloitteen tekijöille, että olemme tässä pisteessä tänään.

Oma kantani, samoin kuin kokoomuksen puoluekokouskanta, on selvä, elikkä eheytyshoidot tulee kriminalisoida, koska näillä hoidoilla on huomattava negatiivinen vaikutus niiden kohteeksi joutuville. Ne voivat aiheuttaa vakavia psyykkisiä haittoja ja mielenterveyden ongelmia, ja vaikka tällä hetkellä rikoslain rangaistussäännöksiä voidaan soveltaa eheytyshoitoihin liittyviin tilanteisiin, niin oikeustila ei missään määrin ole riittävän selkeä eikä kattava. Nykyinen oikeustila huomioiden on tärkeää, että tätä rangaistavuutta selvitetään tarkemmin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

15.03 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Me puhumme tosiaan tänään eheytyshoidoista, vaikka kyse ei ole hoidoista alkuunkaan vaan puoskaroinnista ja henkisestä väkivallasta. Jokainen voi omalla kohdallaan kuvitella näitten hoitojen mielettömyyden, jos asettaa itsensä siihen tilanteeseen, että vaikka edustaja Räsästä, joka tässä edellä painavasti puhui, yritettäisiin käännäyttää heterosta homoksi tai jos jotain miestä yritettäisiin käännäyttää miehestä naiseksi tai naista mieheksi. Siitä ei mitään tule, mutta paljon vahinkoa voidaan saada aikaan.

Eheytyshoidot on korkea aika kieltää myös Suomessa, ja on hyvä, että lakivaliokunnan selvä enemmistö on tälle kannalle kallistunut. Ennen kaikkea tietysti kiitos kaikille niille tuhansille suomalaisille, joiden ansiosta pääsemme tätä asiaa jälleen kerran eduskunnassa käsittelemään ja ottamaan tämän askeleen eteenpäin kohti yhdenvertaisuutta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

15.03 Pekka Aittakumpu ps (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Kaikenlainen pakottaminen ja painostaminen yksilön sukupuoli- ja seksuaalikäsitteiden muuttamiseksi on tuomitavaa ja väärin, mutta tämän kansalaisaloitteen yksi iso ongelma on se, että nimenomaan siinä ei tule esille sitä, mikä kaikki ylipäättään luettaisiin kriminalisoitavaksi eheytyshoidoksi, eikä se lakivaliokunnassakaan ainakaan itselleni selvinnyt.

Asiahan on niin, että uusia rangaistussäännöksiä tehtäessä on tärkeää, että se lainsäädäntö on hyvin tarkkarajaista ja täsmällistä ja että kansalaisilla on tieto siitä, mikä on rangaistavaa ja mikä ei. Monet valiokunnan asiantuntijoista pitivät uhkana sitä, että tämän aloitteen hyväksymisen seurauksena esimerkiksi normaalit uskonnon harjoittamisen muodot ja henkilön omasta tahdosta kumpuava halu muuttaa seksuaalisuuttaan vailla painostusta nähtäisiin osana eheyttämistä.

Näyttää valitettavasti vähän siltä, arvoisa puhemies, että joidenkin tavoitteena on tämänkin kautta vaientaa eri mieltä olevat. Kaikkien pitäisi kumartaa sateenkaariaatetta, mutta näinhän se ei ole.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

15.05 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, herra puhemies! Kiitos aloitteen tekijöille. Kiitos myöskin lakivaliokunnalle, että tämä tärkeä kansalaisaloite on vihdoin nyt etenemässä täällä salissa. Kansalaisaloite demokratian välineenä on taas näytännyt merkityksensä asiassa, joka koskee ihmisoikeuksia ja juuri sateenkaari-ihmisten oikeuksia. Todellakin toivon, että tässä salissa laidasta laitaan äänestetään tässä asiassa nimenomaan ihmisoikeuksien puolesta ja monelta puolueelta löytyvien hyvien puoluekokoukantojen mukaisesti.

Eheytys on haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin kohdistuvaa äärimmäisen vahingollista, satuttavaa ja ihmisarvoa loukkaavaa hyväksikäyttöä. Kenenkään sukupuoli tai seksuaalinen suuntautuminen ei ole asia, jota tarvitsee tai ylipäättäänsä voi eheyttää. Toivottavasti tämän aloitteen hyväksyminen lähettää jokaiselle nuorelle selvän viestin: olet hyvä juuri sellaisena kuin olet.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivärinta, olkaa hyvä.

15.06 Susanne Päivärinta kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sellaista, mikä ei ole rikki, ei voi korjata — sitä ei voi korjata. Jokaisella on oikeus olla oma itsensä ilman, että sukupuoli-identiteettiä tai seksuaalista suuntautumista yritetään niin sanotusti näillä eheytyshoidoilla korjata, tukahduttaa tai muuttaa toiseksi. Siis kenenkään ei tule joutua tällaisten epäinhimillisten, julmien ja mielenterveyttä rikkovien huuhaahoitojen kohteeksi. Ne eivät ole siis mitään hoitoja, niin kuin tässä on todettu. Sen takia on erityisen tärkeää suojata seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvien henkilöiden perus- ja ihmisoikeuksia.

Meidän on nyt syytä ryhtyä ripeästi lainvalmisteluun. Eheytystoiminnan kieltoa ja rangaistavuutta tulee selventää, ja samalla kuitenkin keskusteluapu omaa sukupuoli-identiteettiään ja seksuaalisuuttaan pohtiville on turvattava. Meidän on aika tehdä Suomessa muutos. Jos niin monessa maassa on pystytty lakiteknisesti tällaiseen puoskarointiin puuttumaan ja jos meillä on Suomessa tahtoa, niin kuin meillä on, niin se voidaan tehdä myös Suomessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

15.07 Eemeli Peltonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnan lakivaliokunta kuuli kansalaisaloitetta käsitellessään hyvin monipuolisesti asiantuntijoita tässä aloitteessa kuvatusta hyvin vahingollisesta ilmiöstä. Suurin osa valiokunnan kuulemista asiantuntijoista piti eheytyshoitoja yksiselitteisesti vahingollisina. Eheytyshoitujen katsottiin laajasti loukkaavan niiden kohteeksi joutuvien perus- ja ihmisoikeuksia. Pahimmillaan hoidot voivat rikkoa jopa kidutuksen ja epäinhimillisen kohtelun kieltoa, mikä kertoo kyllä todella karua kieltä siitä, miten vahingollisia ja vaarallisia muotoja eheytyshoidot voivat pahimmillaan saada.

Moni maa Euroopassa ja laajemminkin on jo ryhtynyt toimiin eheytyshoitujen kieltämiseksi, ja kyllä itsekin ajattelen niin, että Suomessa olisi nyt korkea aika ottaa se askel kohti eheytyshoitujen kieltämistä, kun tämä kansalaisaloite toivottavasti laajalla eduskunnan enemmistöllä tulee tässä salissa hyväksytyksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen, olkaa hyvä.

15.08 Rami Lehtinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lakivaliokunnan käsittelyssä tuli selvästi esiin se, että näistä niin sanotuista eheytyshoidoista on monesti haittoja, mutta yhtä lailla tuli myös esiin lausuntoja siitä, että niistä on saatu merkittävää hyötyä. Mistä tämä ristiriita johtuu? Se johtuu siitä, että on vaikea tulkita aina, mikä koetaan eheyttämishoidoksi, ja siinä on ehkä tämän lainsäädännön kaikkein suurin ongelma.

Se, että muut maat ovat pystyneet tekemään eheyttämiseen liittyvää kriminalisointia, ei osoita sitä, että sillä olisi mitään vaikuttavuutta näissä maissa. Siellä ei juurikaan ole tapauksia, joissa sitten oltaisiin voitu tätä tehtyä lakia viedä eteenpäin, ja on merkittävä riski siitä, että mikäli Suomessakin näin toimittaisiin, niin se laki jäisi symboliseksi, plus se, että siitä olisi merkittäviä haittavaikutuksia mahdollisesti niissä tilanteissa, joissa asiakas kokee, että terveydenhuollon ammattilaisten antama hoito tai mielipide olisi eheyttämistä, jolloin sitten pelättäisiin hakeutua ammattilaisten pakeille. Tämä olisi kyllä huomattavasti heikennys nykytilanteeseen siihen nähden, että saataisiin asioita parempaan hoitoon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

15.09 Bella Forsgrén vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eheytyshoidot ovat väkivaltaa, vaikka ne puettaisiin lempeisiin sanoihin tai kauniisiin lupauksiin. Eheytyshoidot ovat yrityksiä kääntää ihmisen sisintä väkivalloin, usein sanoilla, hiljaisella painostuksella, joskus uskonnolla, joskus auktoriteeteilla. Nämä kaikki muodot ovat ongelmallisia.

Eheytyshoidot rikkovat ihmisoikeuksia, ne rikkovat oikeutta itsemääräämisoikeuteen, ne rikkovat lapsen oikeutta turvalliseen kasvuympäristöön, ja ennen kaikkea ne rikkovat ihmisten sisintä. Laki, joka kieltää eheytyshoidot, ei rajoita vapautta, se laajentaa sitä. Se antaa ihmiselle vapauden elää omana itsenään pelotta ja häpeilemättä. Siksi tarvitsemme selkeän ja yksiselitteisen lain, joka sanoo: Suomessa ei saa eheyttää ketään, koska ei ole mitään rikkinaistä. — Kiitoksia aloitteen tekijöille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jokelainen, olkaa hyvä.

15.10 Jessi Jokelainen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos omastakin puolestani tämän kansalaisaloitteen tekijöille — äärimmäisen tärkeä aloite, ja on erinomaisen hyvä, että olemme tässä pisteessä nyt tämän aloitteen kanssa.

Tällä hetkellä järjestelmä tunnistaa valitettavan huonosti hengellistä väkivaltaa. Tämän aloitteen läpimeno olisi selkeä askel siihen suuntaan, että tässä yhteiskunnassa ei hyväksytä tai katsota läpi sormien minkäänlaista väkivaltaa missään muodossa.

Tässä salissa on oltu myös aika huolissaan siitä, onko tämä esitys nyt terminologisesti riittävän selkeä ja tarkkarajainen, mutta muistuttaisin, että eihän kansalaisaloitteen tarkoitus ole esittää toimeenpanovalmista lakia, vaan sen muotoilu on sitten sen jälkeen meidän lainsäätäjien tehtävä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

15.11 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On todellakin ikävää, että meillä historiassa on ollut ehkä paljonkin tapauksia, jolloin seksuaali- ja sukupuol-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

li-identiteetiltään hämmennyksissä olevia ihmisiä on kohdeltu kaltoin ja vastoin kuin on inhimillistä ja oikein. Mutta aivan niin kuin tässä edellinen puhuja sanoi, tässä aloitteessa ja nyt siinä, mitä lakivaliokunta edellyttää — elikkä että ruvetaan pikaisesti valmistelemaan kriminalisoivaa lainsäädäntöä — on todellakin näin terveydenhuollon ammattilaisena hämmäntävää, että puhutaan eheytyshoidoista ilman, että tiedetään, mistä me oikein puhutaan. Kun on sanottu vain, että ne ovat laaja kattaus kaikenlaista, niin tarvitsisi tietysti ensin tietää, mistä me oikein puhutaan, kun puhutaan niistä.

Toinen asia, mikä on hämmäntävää näin lainsäätäjän näkövinkkelistä ja lakivaliokunnan asetelmasta, on tietysti se, että ennen kuin lähdetään lainsäädäntöön, niin totta kai pitäisi selvittää, mikä on tämmöisten niin sanottujen eheytyshoitojen ilmenemismuoto, esiintyvyys, uhrien määrä, laatu. Vasta sen jälkeen tiedetään, onko tarvetta ja minkä tyyppiseen lainsäädäntöön tai lainsäädännön muutokseen. Eli tämä tuntuu hämmäntävältä, [Puhemies koputtaa] että ensin määritellään tavoite ja vasta sen jälkeen katsotaan, onko siihen tarvetta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

15.12 **Saara Hyrkkö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin sanotut eheytyshoidot ovat väkivaltaa ja osa sateenkaari-ihmisten syrjinnän pitkää historiaa. Ne pohjaavat jo valmiiksi vääristyneeseen ajatukseen siitä, että ihmisessä olisi jotakin korjattavaa — ei ole, jokainen on ehjänä syntynyt. Väitteet siitä, että esimerkiksi syöpää sairastavan ihmisen puolesta rukoileminen kiellettäisiin, ovat sumutusta. Älkää antako tällaisten puheenvuorojen hämätä. [Laura Huhtasaari: Eikö sitäkään saa tehdä?] Siinä on kyse aivan jostain muusta. Tässä ei ole kyse uskonnonvapaudesta, ei ole kyse sananvapaudesta. On kyse ihmisten vapaudesta olla oma itsensä turvallisesti, vailla syrjintää ja väkivaltaa.

Haluan kiittää kaikkia kansalaisaloitteen tekijöitä, kaikkia sen tukijoita, jotka ovat tehneet sitkeää työtä. Tämä on jo toinen kerta, kun tämä vastaava kansalaisaloite on eduskunnassa, ja olen todella iloinen siitä, että olemme näin lähellä ottamassa askelia kohti tämän väkivallan muodon kieltämistä myös Suomessa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Huhtasaari, olkaa hyvä.

15.14 **Laura Huhtasaari ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä me voidaan puolustaa sateenkaari-ihmisten oikeuksia ilman, että me puututaan ihmisen, yksilön, tämmöiseen itsemääräämisoikeuteen. Jos joku haluaa ottaa vastaan eheytyshoitoja tai joi-tain muita hoitoja kirkossa tai poppamieheltä tai keltä hyvänsä, niin kyllähän yksilöllä pitää olla siihen oikeus, samalla lailla kuin esimerkiksi transnainen haluaa ottaa hormonihoitoja tai käydä kirurgisilla toimenpiteillä. Moni on muuten myös katunut niitä hoitoja, koska ne ovat aiheuttaneet semmoisia asioita, mitä he eivät sitten elämäänsä halunneet, ja ehkä identiteetti on muuttunut. Mutta lähtökohtana se, että jos me oikeasti haluamme kunnioittaa ihmisen oikeutta olla kuka hän on, se tarkoittaa uskonnonvapautta, se tarkoittaa sananvapautta ja se tarkoittaa myös oikeutta vapaaehtoisin hoitoihin. Mutta minä ymmärrän sen, että tämä aihe on nykyään sellainen, että tässä oikeasti on vain se yksi mielipide, ja se on yksi syy — tämä on sensitiivinen aihe, ja se on yksi syy, miksi esimerkiksi edustaja Räsänen käy viidettä vuotta oikeutta siitä, että hänellä on uskonnollinen mielipide, minkä hän on jakanut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski, olkaa hyvä.

15.15 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitokset tämän aloitteen tekijöille. Lakivaliokunnan jäsenenä olen erityisen iloinen siitä, että valio-kunta esittää tämän kansalaisaloitteen hyväksymistä.

Sitä, mikä ei ole rikki, ei voi korjata eikä eheyttää. Niin sanottu eheytyminen on ihmisoikeuk-sia ja ihmisarvoa loukkaavaa ja myös terveydelle vaarallista. Kenenkään sukupuoli tai sek-suaalinen suuntautuminen ei ole ominaisuus, jota tulisi tai jonka voisi korjata.

Eheytyminen on väkivaltaa, jolta lain on suojattava jokaista, myös sateenkaari-ihmisiä. Vaik-ka eheytystä tulisi jo nyt arvioida pahoinpitelynä, on tätä lakia selkeytettävä, jotta tällainen psyykkinen väkivalta tunnistetaan nykyistä paremmin. Se, että ilmiötä, vaihtoehtoja tai täs-mällisiä muotoiluja on vielä arvioitava, on aivan normaali osa lainvalmistelua, ja on tär-keää, että tähän lainvalmisteluun ryhdytään ripeästi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Anna-Kristiina Mikkonen, olkaa hyvä.

15.16 Anna-Kristiina Mikkonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidät on kaikki luotu juuri sellaisiksi olennoiksi kuin me jokainen ollaan. Annetaan meidän jat-kossakin olla rauhassa omia itsejämme, rikkomattomana.

Euroopan parlamentti suosittelee jäsenmaita kieltämään eheytyshoidot. Kidutuksen uhri-en kansainvälinen kuntoutusneuvosto on esimerkiksi arvioinut, että eheytyminen täyttää kidu-tuksen tunnusmerkistön. Myös esimerkiksi Suomen Psykiatriyhdistyksen mukaan eheyty-shoidoista on olemassa tutkimusnäyttöä, jonka mukaan altistuminen tälle niin sanotulle eheytykselle on ihmisen mielenterveydelle haitallista ja kärsimystä aiheuttavaa. Kyse on siten terveydelle haitallisesta, kohteensa perus- ja ihmisoikeuksia loukkaavasta toiminnas-ta.

Näin ollen haluan kiittää omalta osaltani aloitteen tekijöitä ja tukijoita ja toivon, että eduskunta lähtee ripeästi lainvalmisteluun eheytyshoitojen kriminalisoimiseksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten palaamme puhujalistalle. — Edustaja Ga-redew, olkaa hyvä.

15.17 Kaisa Garedew ps: Arvoisa puhemies! Eheytyshoitojen kieltäminen olisi suuri vir-he ja merkittävä heikennys uskonnon- ja yksilönvapaudelle. En siis missään tapauksessa ole lakivaliokunnan enemmistön kanssa samaa mieltä eheytyshoitojen kieltämisestä ajavan kansalaisaloitteen edistämisestä. Kiitos myös lakivaliokunnan perussuomalaisille jäsenil-le, jotka jättivät mietintöön vastalauseen.

Eheytyshoitojen kieltämisaloite on jälleen yksi vihervasemmistolainen keino pyrkiä de-monisoimaan kaikki ajatusmallit ja arvot, jotka eivät ole Setan tavoitteiden mukaisia. Eheytyshoidoilla tarkoitetaan tyypillisesti sen tukemista, jos henkilö kipuilee oman seksu-aali- tai sukupuoli-identiteettinsä kanssa ja haluaa elää heterona tai biologisen sukupuolen-sa mukaisessa kehossa — eli täysin normaalia. Kiellosta halutaan uusi ase näitä perinteisiä arvoja kunnioittavia ihmisiä vastaan.

Eheytyshoito ei ole mikään tietty yksittäinen terapiamuoto, vaan sillä voidaan tarkoittaa melkein mitä tahansa. Kansalaisaloitteessakaan sitä ei määritellä, koska sitä ei yksinkertai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

sesti voi määritellä. Se on mahdotonta. Moninaisten käytäntöjen pohjalta olisi erittäin vaikea lähteä muuttamaan rikoslakia, jonka tulee olla täsmällinen ja tarkkarajainen.

Jotkut nopeaa sukupuolenvaihdosleikkausta toivovat henkilöt ovat alkaneet kutsua jopa hoitojaan edeltävää psykososiaalista keskustelua eheytyshoidoksi, koska eivät haluaisi joutua käymään psykologista arviointia ja mielenterveysongelmien vaikutuksen kartoittamista ensin läpi. Australiassa ja Yhdysvalloissa lääkäreihin ja psykologeihin on kohdistunut sen takia jo ammattioikeuksien menettämisen uhka. Tutkimusprosessista turhautuneet transaktivistit ovat myös nauhoittaneet keskusteluja salaa, muokanneet ja levittäneet niitä sekä yllyttäneet väkivaltaan. Tällaiselle toiminnalle ei tule antaa minkäänlaista laillista porsaanreikää.

Eheyttämiseksi kutsutussa toiminnassa voi käytännössä olla kyse esimerkiksi vertaistuesta, sielunhoidollisesta keskustelusta tai rukoilemisesta. Jokainen niistä on perustavanlaatuisia oikeuksia, joihin ei missään nimessä oikeusvaltiossa tule puuttua. Kansalaisaloitteessa tietysti väitetään, ettei sen tavoite ole sielunhoidon tai uskonnonvapauden kieltäminen, mutta lause jatkuu ehdolla: niin kauan kuin se ei loukkaa perusoikeuksia tai terveyttä. Vihervasemmistolaisessa ajatusmaailmassa biologisten tosiasioiden toteaminenkin nähdään melkein perusoikeuden rikkomisena, ja sukupuoli määräytyy heidän mukaansa tunteen perusteella, joten väitteellä, ettei uskonnonvapautta haluttaisi rajata, on aika huterä pohja.

Perussuomalaisten vastalauseen mukaan monet valiokunnan kuulemista asiantuntijoistakin näkivät riskinä nimenomaan sen, että aloitteen hyväksymisen seurauksena myös normaali uskonnon harjoittaminen ja henkilön oma halu muuttaa seksuaalisuuttaan vailla painostusta nähtäisiin osana eheyttämistä. Setan hallitus on jo linjannut, että eheyttämisen täyskiellon tulisi ulottua myös uskonnonharjoitukseksi luettaviin muutospyrkimyksiin, kuten yhteiseen rukoiluun toisen puolesta muun muassa seksuaalisen suuntautumisen muuttamiseksi. Jos aikuinen ihminen kipuilee identiteettinsä kanssa ja pyytää rukousta puolestaan, mikä oikeus Setalla on vaatia sitä laittomaksi? Näissä eheytymiseen liittyvissä kohtaamisissa ei tietenkään tule luvata tiettyjä lopputuloksia. Niissä ei myöskään saa esiintyä painostamista tai henkistä tai hengellistä väkivaltaa. Mikäli väkivaltaa esiintyisi, se on jo nykyainsäädännössä aivan riittävällä tasolla kriminalisoitu.

Uskonnonvapauden kannalta olisi täysin kestäväntöntä estää seurakuntaa opettamasta ja ohjaamasta siihen, mitä Raamatussa sanotaan. Lain vaarallisuudesta kertoo muun muassa se, että Ranskassa katolinen pappi joutui syyttäjän tutkintaan jopa siitä, kun hän oli uskonnollisessa tarkoituksessa kutsunut homoseksuaalisuutta heikkoudeksi.

Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteen vaatimus eheytyshoitojen kieltämiseksi on absurdi, vaarallinen ja täysin mahdoton toteuttaa. En tule kannattamaan sitä, ja perussuomalaiset tulevat vielä tässä keskustelussa esittämään siihen vastalauseen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

15.23 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Nämä niin sanotut eheytyshoidot ovat väkivaltaa ja osa sateenkaari-ihmisten syrjinnän pitkää historiaa, ja siksi olen tyytyväinen, että eheytyshoitojen kieltämisessä ollaan ottamassa askelta eteenpäin.

Heti alkuun haluan vielä kerran kiittää kaikkia tämän kansalaisaloitteen tekijöitä ja tukijoita. Kiitos, että seisotte sitkeästi ihmisoikeuksien puolella väkivaltaa vastaan.

Näillä niin sanotuilla eheytyshoidoilla, joiden kieltämiseen kansalaisaloite pyrkii, tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla pyritään muuttamaan henkilön seksuaalista suuntautumista

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

tai sukupuoli-identiteettiä. Ne siis pohjaavat jo alun alkaenkin vääristyneeseen ajatukseen siitä, että ihmisissä olisi jotakin korjattavaa, että esimerkiksi heteroseksuaalisuudesta eroava seksuaalinen suuntautuminen tai syntymässä määritellystä sukupuolesta eroava sukupuoli-identiteetti olisivat jollain lailla parannettavia tai korjattavia tai eheyttämistä vaativia ominaisuuksia — eivät ole. Jokainen on ehjänä syntynyt.

Nämä niin sanotut hoidot pitävät sisällään erimuotoista henkistä väkivaltaa, toisinaan myös fyysistä väkivaltaa. Me tiedämme, että ne ovat aiheuttaneet uhreilleen syviä traumoja, vieneet ihmisiltä jopa hengen. Eheytyshoidot rikkovat ihmisiä. Valitettavasti eheytyshoidot ovat Suomessa todellinen ilmiö. Tämä on tullut ilmi myös lakivaliokunnan asiantuntijakuulemisissa. [Sari Tanuksen välihuuto] Niin kutsuttua eheyttämistä tapahtuu esimerkiksi uskonnollisissa yhteisöissä, mutta erittäin huolestuttavaa on se, että lisäksi sitä on ilmennyt myös sosiaali- ja terveydenhuollon piirissä, tosin ei välttämättä tietoisesti. On selvää, että tarvitaan välittömiä toimenpiteitä eheytyshoitojen kieltämiseksi. Useat psykologiset ja lääketieteelliset järjestöt sekä Suomessa että maailmalla ovat irtisanoutuneet eheytyshoidoista, ja myös Suomen ev.-lut. kirkko on ne tuominnut. Näistä niin sanotuista hoidoista ei ole mitään tieteellisesti todistettua hyötyä, sen sijaan huomattavasti haittaa. Myös Euroopan unioni on kehottanut jäsenvaltioitaan kieltämään eheytyshoidot, ja useat maat ovatkin näin tehneet. Eheytyshoitoja kieltäneitä tai kriminalisoineita jäsenmaita ovat muun muassa Islanti, Ranska, Saksa, Kreikka, Malta, Espanja, Kypros, ja monissa muissa maissa käydään parhaillaan keskustelua hoitojen kieltämisestä. Nyt on meidän vuoromme.

Lakivaliokunta on mietinnössään puoltanut, että tähän kansalaisaloitteeseen sisältyvä ehdotus lainvalmisteluun ryhtymisestä hyväksytään. Valiokunta on pitänyt tärkeänä, että lainvalmisteluun ryhdytään ripeästi, ja huomauttanut, että kyse on terveydelle haitallisesta, kohteensa perus- ja ihmisoikeuksia loukkaavasta toiminnasta. Ja kuten täällä on todettu, on aivan normaalia, että lainvalmistelun yhteydessä laaditaan erilaiset selvitykset, mietitään lain kohdentamista, rajauksia, sitä lainsäädäntötekniikkaa, mitä tarvitaan, jotta saadaan tarkkarajaista, selkeää ja yksiselitteistä lainsäädäntöä.

Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteen mukaan nämä eheytyshoidot tulisi kriminalisoida erikseen tai täsmentää pahoinpitelyn rangaistussäännöksiä. Myös lakivaliokunta on todennut, että tätä oikeustilaa on aiheellista selvittää ottaen erityisesti huomioon eheytystoiminnan vakava luonne ja toiminnan kielteiset vaikutukset seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen perus- ja ihmisoikeuksiin. Sekin on totta, että rikoksiksi säätäminen antaisi selkeän viestin siitä, etteivät eheytyshoidot ole yhteiskunnallisesti hyväksyttäviä. Eheytyshoidot kieltämällä voimme paitsi puuttua tähän haitalliseen ilmiöön myös osoittaa hoitojen kohteeksi ja uhriksi joutuneille, että tunnistamme heidän kokemansa kärsimyksen ja heitä kohtaan tehdyn vääryyden.

Arvoisa puhemies! Aloitteen hyväksymisessä on kyse ihmisoikeuksien puolella seisomisesta, ihmisyyden ja vapauden puolella seisomisesta. Ei pitäisi olla mitään epäselvyyttä siitä, että aloite tulee hyväksyä ja hallituksen pitää ryhtyä kiireellisesti toimiin eheytyshoitojen kieltämiseksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu, olkaa hyvä.

15.28 Pekka Aittakumpu ps: Arvoisa puhemies! Tähän kansalaisaloitteeseen on kirjattu tavoitteeksi kieltää hoidot, jotka tähtäävät seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen niin kut-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

suttuun eheyttämiseen eli seksuaalisuuden muuttamiseen heteroksi ja/tai sukupuolen muuttamiseen cis-sukupuoliseksi.

Arvoisa puhemies! Henkinen ja hengellinen väkivalta on aina väärin, ja toteamme perussuomalaisten vastalauseessa, että ylipäätäänkin pakottaminen ja painostaminen yksilön sukupuoli- ja seksuaalikäsitusten muuttamiseksi on tuomittavaa. Ihmisellä on lupa ja oikeus olla oma itsensä.

Eheytyshoitojen kieltämistä ajavat kansalaisaloitteet on otsikoitu ”Rikkomaton” ja ”Ehjänä syntynyt”, jota käsitelimme viime kaudella. Tässäkin keskustelussa vihervasemmalta moni on painottanut sitä, että mitään korjattavaa ei ole. Siksikin on ehkä hieman outoa, että usein samat ihmiset, jotka ajavat eheytyshoitojen kieltämistä, ajavat myös esimerkiksi murrosiän hidastavia hormonihoitoja alaikäisille ja sukupuolielinten leikkauksia vastakkaiseen sukupuoleen identifioituville. Eivätkö kaikki olekaan ehjänä syntyneitä ja rikkomattomia, vai miten tämä menee?

Arvoisa puhemies! On väärin, että koulujemme ovia avataan Setalle, joka järjestönä ajaa esimerkiksi sukupuolenvaihdoksia alaikäisille, vaikka tosiasia on, että nuoruudessa identiteetin rakentaminen on vasta meneillään eikä kehityksen lopputulos ole tiedossa ja 80 prosenttia niistä lapsista, jotka identifioituvat vastakkaiseen sukupuoleen, kokee kuitenkin murrosiässä toisin. Kyllähän lapsille ja nuorille pitää ylipäätäänkin antaa rauha kasvaa ja kehittyä. Sekoilun kouluissa pitää loppua, ja Setalla ei pitäisi olla asiaa Suomen kouluihin.

Arvoisa puhemies! Tähän kansalaisaloitteeseen liittyen tuomme perussuomalaisten vastalauseessa esiin, että yksi iso ongelma tosiaan on, että jää epäselväksi, mikä kaikki nyt ylipäätään luettaisiin kriminalisoitavaksi ja mikä ei. En yhtään vähättelisi sitä huolta, jota moni tässä salissa on tuonut esille siitä, miten käy meidän uskonnonvapauden ja sananvapauden. Maailmalta on ikäviä esimerkkejä siitä. Kuten tuossa debattipuheenvuorossa totesin, kyllähän meillä Suomessakin on sitä henkeä, että jos yhtään kriittisesti arvioit sateenkaari-ideologiaa tai Setaa, niin sinua syytetään ihmisoikeuksien polkijaksi, vaikka eihän se näin ole. Nimenomaan sananvapaus ja uskonnonvapaus kuuluvat keskeisesti meidän perusoikeuksiimme.

Huomionarvoista on se, että monet valiokunnan kuulemista asiantuntijoista pitivät uhkana, että aloitteen hyväksymisen seurauksena normaalit uskonnon harjoittamisen muodot ja tosiaan henkilön omasta tahdosta kumpuava halu muuttaa seksuaalisuuttaan vailla painostusta nähtäisiin osana eheyttämistä. Lakivaliokunnan saaman asiantuntijalausunnan mukaan eheytyshoitojen kieltämisessä lailla on jopa potentiaalia siihen, että terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto Palkon suosittama, identiteettiä refleктоiva psykososiaalinen interventio, samanaikaisten psykiatristen häiriöiden psykoterapeuttinen hoito, asianmukainen laaja-alainen psykiatrinen tutkimus erityistasolla ennen päätöksiä mahdollisista korjaushoidoista tai tarpeen ilmetessä psykoterapian tarjoaminen sukupuoltaan problematisoivalle henkilölle tulkittaisiin eheytyshoidoksi ja siten rangaistavaksi. Valiokunnan saamien tietojen mukaan näin olisi käynyt esimerkiksi Australiassa ja Yhdysvalloissa, ja lääkäreihin ja psykologeihin on kohdistunut sen takia jopa ammattioikeuksien menettämisen uhkaa. Tätäkö me Suomeen haluamme? Ainakaan minä en halua.

Vastalauseessamme toteamme, että kansalaisaloitteen tavoitteen toteuttamisen hankaluus kiteytyy osittain eheytyshoitojen määrittelyongelmaan. Aloitteessa ei käy selvästi ilmi, missä ei-eheyttävän ja eheyttävän uskonnollisen toiminnan raja kulkee. Aloitteen mukaan jopa potilaan omasta tahdosta lähtevä sukupuoli- tai seksuaalikäsitä muokkaava toiminta luettaisiin kieltäväksi toiminnaksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

Arvoisa puhemies! On henkilön itsemääräämisoikeuden piirissä hakea haluamaansa tukea esimerkiksi oman vakaumuksensa mukaiseen elämään. Toteamme vastalauseessamme, että esimerkiksi kristillisillä seurakunnilla tulee olla uskonnonvapauden turvaama mahdollisuus opastaa jäseniään elämään uskonsa mukaisesti ja etsimään elämäänsä muutosta uskon, opastuksen ja sielunhoidon kautta. Valiokuntakäsittelyn aikana kävi ilmi, että esimerkiksi oikeusministeriön, poliisin ja monen muun asiantuntijan mukaan uusien rangaistussäännösten säätämistä ei pidetty tässä vaiheessa aiheellisena näihin eheytyshoitoihin liittyen.

Tuomme perussuomalaisten vastalauseessa esiin, että eheytyshoitojen esiintyvyyttä ja niiden aiheuttamia ongelmia tulisi ensin kattavasti selvittää, jotta tietäisimme, mistä ylipäätään olemme tässä salissa päättämässä ja äänestämässä. On käsittämätöntä äänestää sellaisesta asiasta, josta emme edes tiedä, mistä nyt loppujen lopuksi sitten äänestämme. Vasta sen jälkeen voitaisiin harkita mahdollisia lainsäädäntötarpeita tai muita ratkaisuja, joilla ongelmiin voitaisiin puuttua tehokkaasti.

Arvoisa puhemies! Mielestäni on kuitenkin selkeästi tässä salissa tullut esiin se, että meistä kukaan ei hyväksy painostamista tai hengellistä tai henkistä väkivaltaa. Mutta ongelma on se, että tämän aloitteen tavoitteet ovat epäselvät ja on epäselvää, mistä nyt olemme ylipäätäänkin päättämässä, ja että haitat voivat olla lopulta hyötyjä suuremmat.

Arvoisa puhemies! Siksi teen perussuomalaisten vastalauseen mukaisen hylkäsesityksen. Ehdotamme, että eduskunta hylkää kansalaisaloitteeseen 6/23 sisältyvän ehdotuksen lainvalmisteluun ryhtymisestä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen, olkaa hyvä.

15.34 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Eduskunnan lakivaliokunta on saanut valmiiksi mietintönsä kansalaisaloitteesta, jossa edellytetään lainvalmisteluun ryhtymistä niin kutsuttujen eheytyshoitojen kriminalisoimiseksi. Haluan vielä kerran kiittää kansalaisaloitteen tekijöitä ja kaikkia aloitteen allekirjoittaneita siitä, että mahdollistitte tämän tärkeän aiheen eduskuntakäsittelyn. Yli 50 000 allekirjoitusta kertoo siitä laajasta ja vakavasta huolesta, joka eheytyshoitoihin kohdistuu meillä Suomessakin. Kansalaisaloitteen saaminen tänne eduskuntaan asti käsiteltäväksi on aina vaativa ponnistus, jolle myös meidän kansanedustajien on syytä antaa arvoa.

Arvoisa puhemies! Eheytyshoidoilla pyritään vaikuttamaan yksilöön hänen seksuaalisen suuntautumisensa tai sukupuoli-identiteettinsä muuttamiseksi, kieltämiseksi tai tukahduttamiseksi. Näiden täysin epätieteellisten hoitojen kirjo on laaja, ja ne voivat kattaa erilaisia painostuskeinoja suostuttelusta väkivaltaisiin toimiin asti.

Lakivaliokunta kuuli kansalaisaloitetta käsitellessään monipuolisesti asiantuntijoita aloitteessa kuvatusta huolestuttavasta ilmiöstä. Suurin osa valiokunnan kuulemista asiantuntijoista piti eheytyshoitoja yksiselitteisesti vahingollisina. Tämä viesti asiantuntijakuulemisissa välittyi vahvasti. Eheytyshoitojen katsottiin laajasti loukkaavan niiden kohteeksi joutuvien perus- ja ihmisoikeuksia. Pahimmillaan hoidot voivat rikkoa jopa kidutuksen ja epäinhimillisen kohtelun kieltoa, mikä kertoo osaltaan siitä, miten vahingollisia ja vaarallisia muotoja eheytyshoidot voivat saada.

Tätä taustaa vasten onkin hyvin ymmärrettävää, että moni maa on ryhtynyt toimiin eheytyshoitojen kieltämiseksi tai jo kieltänyt ne. Lakivaliokunnan kuulemisten perusteella eheytyshoidot on jo kielletty lailla esimerkiksi Kanadassa, Islannissa, Ranskassa, Saksas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

sa, Kreikassa ja Espanjassa. Lisäksi eräissä Euroopan maissa pohditaan parhaillaan vallitsevan lainsäädännön muuttamista eheytyshoitojen kieltämiseksi. Myös Euroopan parlamentti on tunnistanut eheytyshoitojen muodostaman ongelman ja kehottanut unionin jäsenvaltioita kieltämään eheytyshoidot. Meillä Suomessa näin ei kuitenkaan ole vielä tehty.

Arvoisa puhemies! Kuten lakivaliokunnan mietinnössä todetaan, Suomessa ei ole lainsäädäntöä kansalaisaloitteessa tarkoitetuista eheytyshoidoista. Niitä ei siten ole lailla erityisesti kielletty, eikä niitä ole rikoslaissa myöskään erikseen kriminalisoitu. Tämä siitä huolimatta, että moni asiantuntijataho, kuten esimerkiksi Psykologiliitto, on ilmaissut huolensa eheytyshoidoista ja ohjeistanut, ettei yhdenkään psykologin tule osallistua eheytyshoitojen toteuttamiseen.

Tähän epäkohtaan vallitsevassa lainsäädännössä nyt käsittelyssä oleva kansalaisaloite hakee muutosta. Aloitteessa ei esitetä yksityiskohtaista lainsäädäntöehdotusta asiasta, joten lainsäätäjille jää tarkoituksenmukaisesta sääntelyratkaisusta harkinnanvaraa. Tärkeää on kuitenkin nyt saada eduskunnalta vahva tahdonilmaus siitä, että eduskunta näkee eheytyshoidot ongelmaksi, johon pitää puuttua lainsäädännöllä tehokkaasti ja vaikuttavasti.

Kansalaisaloitteen perusteluissa katsotaan, että eheytyshoitojen kitkemiseksi olisi tehokkainta säätää eheytyshoidot erikseen lailla rikolliseksi tai muuttaa pahoinpitelyn määritelmää rikoslaissa siten, että laki yksiselitteisesti kattaa myös eheytyshoidot.

Tulevassa lainsäädäntövalmistelussa, johon toivottavasti ripeästi ryhdytään tämän kansalaisaloitteen käsittelyn johdosta, tulee huolellisesti arvioida, millaisella ratkaisulla eheytyshoidot olisivat kaikkein tehokkaimmin torjuttavissa Suomessa. Tähän ei valiokunnan mietinnössä oteta suoraan kantaa.

Kansainvälinen vertailu muiden Euroopan maiden lainsäädäntöratkaisuksista, jota eduskunnan lakivaliokunta teki melko laajasti kansalaisaloitetta käsitellessään, antaa varmasti hyviä lähtökohtia eheytyshoitojen kiellon toteuttamiseen myös Suomessa ja erilaisten vaihtoehtojen arvioimiseen. Mitenkään tyhjästä ei siten lainsäädäntövalmistelu lähtisi liikkeelle. Mitään esteitä ei ole siihen, etteikö Suomessa voitaisi tässä asiassa edetä ripeästi ja onnistua tyydyttävällä tavalla muuttamaan lainsäädäntöä. Kyse onkin siis enää vain tahdosta.

Arvoisa puhemies! Katson kansalaisaloitteen tekijöiden tavoin, että Suomen on syytä liittyä siihen kasvavaan joukkoon Euroopan maita, joissa eheytyshoidot on kriminalisoitu. Olen tyytyväinen siihen, että lakivaliokunta päätyi mietinnössään esittämään lainvalmisteluun ryhtymistä tässä asiassa kansalaisaloitteessa esitetyn mukaisesti. Kyse on tärkeästä askeleesta kohti eheytystoimintaan puuttumista lainsäädännöllä. Sosiaalidemokraattisen valiokuntaryhmän oli helppoa tukea tätä ratkaisua lakivaliokunnassa asiasta äänestettäessä.

Eduskunnan lakivaliokunnan saatua päätökseen huolellisen työnsä katseet kääntyvät tänne eduskunnan suureen saliin. Toivon, että tästä salista löytyy ensi perjantaina laaja enemmistö, jonka tuella eduskunta lähettää vahvan viestin toimeen ryhtymisestä eheytyshoitojen kieltämiseksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Alametsä, olkaa hyvä.

15.40 Alviina Alametsä vihr: Arvon puhemies! Nuorena seurakuntani aikuiset kuulivat, että minulla on tyttöystävä. Siitä seurasi rangaistus. Painostamisen lisäksi minulle kerrottiin, etten esimerkiksi voi enää osallistua isoskoulutukseen. Onneksi seurakunta ei ollut ai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

noa yhteisö minulle, monelle on. Onneksi päätin lähteä, moni ei voi. Moni sateenkaarinuori joutuu turvalliseksi luulemiensa aikuisten henkisen ja fyysisen väkivallan uhriksi. Eheytyshoitojen ja sen, että ihmistä yritetään väkivalloin käännättää pois seksuaali- tai sukupuoli-identiteetistään, seuraukset ovat selvät. Nämä ”muka-hoidot” aiheuttavat vakavia traumoja, mielenterveyden oireita ja itsetuhoisuutta. On eheytyshoitotapauksia, jotka ovat täyttäneet myös kidutuksen kriteerit.

Jo 14 maata on rajoittanut eheytyshoitoja. Suomen pitäisi ehdottomasti olla yksi näistä maista. Siksi on hienoa, että lakivaliokunnassa päätimme puoltaa eheytyshoitojen kieltoa lailla. Toivon, että pitkän tien päätteeksi tämä kansalaisaloite saa ansaitsemansa hyväksynnän eduskunnassa. Se on tärkeä askel sateenkaarioikeuksien puolesta. Kiitän syvästi kaikkia aloitteen tekijöitä ja allekirjoittajia. Se, että rakastaa samaa sukupuolta, ei ole virhe, joka pitäisi korjata. Ja väkivalta, se vain rikkoo, ei sallita sitä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

15.42 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa puhemies! Rikkomaton — kielletään eheytyshoidot -kansalaisaloitteessa ollaan ihmisoikeuksien ytimessä. Kyse on ihmisarvosta, oikeudesta olla oma itsensä ilman pelkoa, ilman häpeää, ilman pakkoa muuttua joksikin, mitä ei ole. Nyt niin kutsutut eheytyshoidot, joissa pyritään muuttamaan seksuaalinen suuntautuminen tai sukupuoli-identiteetti, ovat käytäntöjä, jotka perustuvat valheeseen, valheeseen, jonka mukaan jotkut meistä olisivat rikkinäisiä, valheeseen, jonka mukaan rakkaus voi olla väärä tai oma identiteetti harhaa. Me tiedämme tieteellisesti, juridisesti ja inhimillisesti, että tämä ei ole totta.

Arvoisa puhemies! Eheytyshoidot eivät ole harmiton marginaali-ilmiö. Niitä tapahtuu myös Suomessa, tänäkin päivänä. Potilas- ja ihmisoikeusjärjestöt saavat vuosittain yhteydenottoja ihmisiltä, joita on painostettu eheytyshoitoihin. Kyse ei ole menneisyydestä vaan tästä päivästä. Eheytyshoidot ovat huuhaa-tiedettä. Tieteellisen tutkimustiedon perusteella seksuaalista tai sukupuoli-identiteettiä ei voida muuttaa eheytyshoitojen kaltaisilla toimenpiteillä. Tutkimusten mukaan eheytyshoidot aiheuttavat pitkäaikaista haittaa mielenterveydelle. Itsetunto voi murentua, identiteetti hämärtyä ja häpeä kasvaa. Eheytyshoidot lisäävät riskiä masennukseen, traumaoireisiin ja jopa itsetuhoisuuteen. Silti nykyinen rikoslaki ei tunnista näitä tekoja riittävän selkeästi rangaistaviksi, vaikka ne täyttäisivät usein henkisen pahoinpitelyn tunnusmerkit. Ja mikä pahinta, eheytyshoitojen kohteeksi joutuvat jäävät usein ilman tukea, ilman tietoa, ilman turvaa. He jäävät usein yksin juuri silloin, kun tarvitsisivat kaikkein eniten ymmärrystä ja hyväksyntää.

Arvoisa puhemies! Emme ole yksin asian kanssa. Malta kielsi eheytyshoidot lailla jo vuonna 2016. Saksa on kieltänyt ne alaikäisiin kohdistuvina. Kanadassa ja useassa Yhdysvaltojen osavaltiossa eheytyshoidot on kriminalisoitu. Euroopan parlamentti on kehottanut kaikkia jäsenmaita kieltämään nämä käytännöt. Suomessa emme ole vielä tehneet selväksi, että tällaiset toimet eivät kuulu oikeusvaltioon. Nyt on aika muuttaa se.

Erityisesti alaikäiset tarvitsevat suojan. On tapauksia, joissa vanhemmat tai huoltajat ovat painostaneet lapsiaan eheytyshoitoihin. Se on vakavaa, ja se muuttaa lapsen kehityksen ja loukkaa heidän itsemääräämisoikeuttaan. Mutta suojelua tarvitsevat myös aikuiset. Tilanteissa, joissa ihminen on riippuvainen yhteisöstään taloudellisesti, sosiaalisesti tai uskonnollisesti, on hyvä ymmärtää, että suostumukset eheytyshoitoon eivät ole koskaan aidosti vapaita. Laki ei saa perustua kuvitteelliseen vapauteen, jota todellisuudessa ei ole.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

Tässä ei ole kysymys uskonnonvapauden rajoittamisesta. Tässä on kysymys siitä, missä menee raja, missä henkinen väkivalta alkaa. Jokainen saa uskoa, jokainen saa hakea hengellistä tukea, [Laura Huhtasaaren välihuuto] mutta ennen kaikkea kenenkään identiteettiä ei saa murskata sen varjolla. Meidän tehtävämme on piirtää tämä raja selkeästi lakikirjaan.

Hyvät kollegat! Eheytyshoidot ovat väkivaltaa, vaikka ne puettaisiin lempeisiin sanoihin ja kauniisiin lupauksiin. Eheytyshoidot ovat yrityksiä kääntää ihmisen sisintä väkivallain, usein sanoilla, hiljaisella painostuksella, joskus uskonnolla, joskus auktoriteetilla. Nämä kaikki muodot ovat vaarallisia. Eheytyshoidot rikkovat ihmisoikeuksia, ne rikkovat oikeutta itsemääräämisoikeuteen, ne rikkovat lapsen oikeutta turvalliseen kasvuympäristöön, ja ennen kaikkea ne rikkovat sisintä. Laki, joka kieltää eheytyshoidot, ei rajoita vapautta, se laajentaa sitä. Se antaa ihmiselle vapauden elää omana itsenään, pelotta ja häpeilemättä. Siksi tarvitsemme selkeän ja yksiselitteisen lain, lain, joka sanoo: Suomessa ei eheytetä ketään, koska ei ole mitään rikkinaistä. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

15.47 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Olen aiemmin toiminut lääkärinä ja olen ollut myös vuosikymmenet mukana monissa erilaisissa kristillisissä, seurakunnallisissa yhteisöissä ja kuvioissa enkä ole aivan vilpittömästi sanoen koskaan itse törmännyt sellaiseen väkivaltaan, sellaiseen toimintaan, jota täällä nyt laajasti kuvaillaan. En epäile, etteikö sellaista olisi voinut jossakin tapahtua, mutta missään nimessä ei ole mistään yleisestä ilmiöstä kysymys. Jokaisella on todellakin oikeus olla oma itsensä, eikä ketään saa pakottaa mihinkään. Mutta väitän, että tämän aloitteen takana, joka ei ole pelkästään kansallinen tavoite, vaan aivan samalla konseptilla tiettyjen järjestöjen taholta pyritään tätä samaa lainsäädäntöä tuomaan eri maihin, on pohjimmiltaan tavoite rajoittaa sananvapautta, rajoittaa uskonnonvapautta. On todellakin tärkeää torjua henkistä ja hengellistä väkivaltaa, mutta silloin kun liikutaan perusoikeuksien rajaamisen, sananvapauden, uskonnonvapauden rintamalla, tulisi noudattaa suurta varovaisuutta ja tarkkuutta.

Kansalaisaloitteen käyttämät termit ovat epätarkkoja, tulkinnanvaraisia, harhaanjohtavia. Todellakaan itse en ole törmännyt myöskään sellaiseen terveydenhuollon ammattilaisen toimintaan, joka muistuttaisi tätä sanaa ”eheytyshoito”. Sen sijaan esimerkiksi mediasa ja täällä salissakin nyt keskustelussa esiin nostetut tapaukset liittyvät vahvasti yksityisiin rukoushetkiin, jopa perheen keskinäiseen kommunikointiin, sielunhoitotilanteisiin, joissa aikuinen ihminen on oman vakaumuksensa perusteella niihin hakeutunut, esimerkiksi pyytännyt itse, että hänen puolestaan rukoillaan tai hänelle tarjotaan tukea seksuaalisuuteen liittyvissä kysymyksissä, mutta sitten hän kokee myöhemmin nämä tilanteet ei-toivottuina.

Kansalaisaloitteen mukaan tavoitteena ei ole sielunhoidon tai muun uskonnonvapauden harjoittamisen kieltäminen niin kauan kuin se ei muutu eheyttämiseksi. Milloin se muuttuu eheyttämiseksi? Tällainen kriminalisointi helposti johtaisi poliisitutkintoihin, syytteisiin, oikeudenkäynteihin, joissa ruodittaisiin sitten toisistaan poikkeavin muistikuvien joitakin menneitä yksityisiä rukoushetkiä, keskusteluita. Vaikka lopulta tuomiota ei tulisi, pitkä oikeusprosessi, johon täällä muun muassa edustaja Huhtasaari omalla kohdallani viittasi, jo itsessään merkitsisi rangaistusta. Se merkitsisi tietynlaista hiljentämistä. [Laura Huhtasaari: Kyllä!] Samalla avun pyytäminen ja avun saaminen vaikeutuisivat, jos esimerkiksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

sielunhoitaja, vaikka seurakunnan pastori, ei uskaltaisi edes ryhtyä keskustelemaan tällaisen henkilön kanssa, joka tulee pyytämään apua identiteettiongelmaansa.

Totesin myös sen, että henkilön itsensä pyytämän rukoushetken kriminalisointia on vaadittu rangaistavaksi sen vuoksi ja sillä perusteella, että seksuaalinen identiteetti tai sukupuoli-identiteetti ei voi muuttua. No, ensinnäkin tiedämme, että identiteetithän voivat muuttua suuntaan tai toiseen, mutta toiseksi kyllä sielunhoitotilanteissa rukoillaan monia mahdollisuuksien asioita. Ihminen saattaa pyytää esirukousta juuri vaikkapa mainitsemassani tilanteessa, jossa hän sairastaa pitkälle levinnyttä syöpää. Tiedämme, että inhimillisesti kukaan ei voi luvata parantumista, mutta silti voidaan tämän henkilön puolesta rukoilla, että hän parantuisi, jos hän sitä pyytää — ja sitten lopputulos jää Jumalan käteen.

Kansalaisaloitteessa jopa viitataan siihen, että niin sanotut eheyttävät yhdistykset voitaisiin lakkauttaa. Mitä näillä yhdistyksillä tarkoitetaan? Voimassa oleva lainsäädäntö suojelee jo tällä hetkellä tahdonvastaiselta tai muutoin ihmistä vahingoittavalta toiminnalta. Tämän vuoden alussa tällainen tapaus on jo ollutkin Pirkanmaan käräjäoikeudessa. Pitäisin viisaana, että eduskunta odottaisi esimerkiksi tämän prosessin käsittelyä, koska tähän kertoo siitä mahdollisuudesta, että jo nykyisen lainsäädännön nojalla voidaan puuttua tilanteeseen, jossa katsotaan, että on kysymys henkisestä pahoinpitelystä.

Kansalaisaloite kieltäisi siis myös täysi-ikäisen henkilön omaan tahtoon perustuvan tuen, jolla ihmisen heteroseksuaalista tai oman sukupuolen mukaista sukupuoli-identiteettiä pyrittäisiin vahvistamaan. Tuki ja apu olisi saatavilla vain vähemmistöidentiteettiä haluaville, kun taas toiseen suuntaan se olisi kriminalisointia. Tässä ihmisen itsemääräämisoikeutta rajoitetaan hyvin vakavasti. [Laura Huhtasaaren välihuuto]

Tässä kansalaisaloitteessa nostetaan esiin Malta, ja se on kyllä varoittava esimerkki. Nimittäin siellä on käyty oikeutta tapauksessa, jossa henkilöä nimeltä Matthew Grech vastaan on nostettu syytteitä. Häntä on syytetty eheytyshoitojen mainostamisesta sen jälkeen, kun hän antoi lehtihaastattelun, jossa hän kertoi jättäneensä homoseksuaalisen elämäntavan kääntymyksen kristityksi. Hän ei ole itse osallistunut minkäänlaisiin hoitoihin, eikä hän edes kertonut eheytyshoitojen olevan syynä tähän hänen muutokseensa, ja silti hän joutui syytteeseen, juuri tämän eheytyshoitolainsäädännön pohjalta. [Laura Huhtasaaren välihuuto] Uskonnonvapaus on kaikista perusoikeuksista vanhin. On mahdotonta peräänkuuluttaa moniarvoista yhteiskuntaa, mikäli ihmisen vapautta toimia oman vakaumuksensa mukaisesti rajoitetaan perustavanlaatuisesti.

Arvoisa puhemies! Totean lopuksi, että yksilön vapaaehtoinen osallistuminen esimerkiksi sielunhoitoon tai vertaistukiryhmiin ei ole väkivaltaa eikä se rajoita kenenkään muun vapautta oman identiteettinsä ilmaisuun. [Laura Huhtasaari: Hyvä puhe!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

15.55 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Aittakummun tekemää esitystä ja perustelen sitä seuraavilla näkökulmilla: Kansalaisaloitteessa ei tule ilmi, mikä on kriminalisoitavaa. Lisäksi aloitteen tavoitteet ja termit ovat epäselvät, ja olisi myös aika kattavasti selvitettävä, mitä näillä hoidoilla oikein tarkoitetaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

15.56 Sari Tanus kd: Arvoisa puhemies! On aivan itsestäänselvää, että kehenkään kansalaiseen, pieneen tai suureen, lapseen, nuoreen tai aikuiseen, ei saa kohdistua minkäänlaista väkivaltaa.

Täällä on puhuttu eheytyshoidoista, että ne osoittavat vahvaa väkivaltaa ja mitä kaikkea pahaa ne tekevätkään, mutta kukaan ei ole edes yrittänyt määritellä tai kertoa, mistä me oikein puhumme.

Haluan tässä aivan ensimmäiseksi sanoa, että kannatan myös edustaja Aittakummun hylkäysehdotusta. Yksi tärkeä syy sille on, että näkisin, että tämän talon, joka on keskeinen talo lainsäädäntöprosesseissa, täytyy pitää huoli siitä, että meidän lainsäädäntö on asianmukaista riippumatta siitä, kuinka paljon kadulta tai ulkoa tai eri järjestöistä huudetaan. Me emme tässä talossa tee linjauksia sen mukaan, mitä naapurimaasta huudetaan tai rapakon takaa huudetaan, vaan meidän tulee tehdä tässä talossa linjauksia sen mukaan, mikä on hyvää lainsäädäntöä.

Oli hämmäntävää kuulla, että lakivaliokunta vielä viime vuoden loppupuolella oli esittämässä mietintöluonnoksessaan tämän kansalaisaloitteen hylkäämistä mutta sen sijaan peräänkuulutti laajan selvityksen tekemistä, ja sen jälkeen, kun tämä lausuntoluonnos voitiin julkisuuteen ja alkoi massiivinen vyörytys mediassa, lakivaliokunnasta, minkä tulisi olla lainsäädäntöelimen aivan ytimessä, tuleekin määrittävä mietinnön lopputulema siitä, että tulee ryhtyä jonkun asian kriminalisoivaan lainsäädäntöön ilman, että tiedämme, mistä oikeasti on kyse, mistä puhumme, missä laajuudessa tällaista Suomessa esiintyy, mitkä ovat sen ilmenemismuodot, ketkä ovat toteuttajia, minkä verran meillä on uhreja, mikä on laatu tai määrä Suomessa ja niin edelleen. Kyllä kai lainsäädäntöön lähdetään siten, että ensin selvitetään laajasti ja sitten katsotaan, onko tarvetta tai vastaako jo nykyinen lainsäädäntö tarpeeseen, ja sen mukaan lähdemme viemään asiaa eteenpäin. Näin myös rikosoikeuden emeritusprofessori Matti Tolvanen, joka ei kannata eheytyshoitojen kriminalisointia, nimenomaan esitti. Hän piti parhaana vaihtoehtona sitä, että eheytyshoitojen kriminalisoinnin sijaan säädettäisiin yleinen, pakottavan kontrollin rangaistavaksi säätävä rikossäännös. Tällaista on tehty esimerkiksi muissa Pohjoismaissa, Tanskassa, Ruotsissa, Englannissa, ja Ruotsissakin tehtiin hiljakkoin laaja selvitys eikä sielläkään päädytty kriminalisointiin.

Rikkomaton — olisi todella hienoa, että kaikki meidän lapset voisivat syntyä ehyinä, mutta minä naistentautien ja synnytysten erikoislääkärinä tiedän, että jo raskausaikana voi monenlaista rikkoutumista tapahtua. Me tiedämme, että lapsia, aivan pieniä, nuoria, hyväksikäytetään, kaltoinkohdellaan, laiminlyödään, monella tavalla valitettavasti tässä maailmassa rikotaan. Me tiedämme, että ihmissuhteisiin, myös seksuaalisuuteen ja siihen, miten sitä haluaa itse kukin ilmentää, vaikuttavat hyvin, hyvin monet asiat.

On väärin sanoa, että kaikki asiantuntijat kannattivat tätä kansalaisaloitetta eheytyshoitojen kriminalisoinnista. Oli useita terveydenhuollon ammattilaisia, jotka eivät sitä kannattaneet. Oli myös seksuaalivähemmistöihin kuuluvia, jotka eivät sitä kannattaneet. Oli myös muun muassa sellainen asiantuntija, joka kertoi, kuinka häntä pienenä poikana oli hyväksikäytetty seksuaalisesti vuosien ajan lastenkodissa ja kuinka hänellä sen jälkeen oli veto miehiin ja hän pyrki saamaan heiltä hyväksyntää. Meni vuosia, ennen kuin hän ymmärsi, kuinka häntä oli rikottu siellä lastenkodissa, ja kävi prosessin läpi ja pääsi sillä tavalla omille jaloilleen ja ilman tällaisia painolasteja rakentamaan omia ihmissuhteitaan ja myös tämmöisiä intiimisuhteita.

Valiokunnassa on ollut myös Suomen Evankelisen Allianssin kannanotto, jossa teologian maisteri, pastori, kokemusasiantuntija, kouluttaja Ari Puonti on ollut kertomassa. Itse

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

seksuaalivähemmistöön kuuluvana, joka on jo vuosikymmenten ajan ollut näiden asioiden kanssa tekemisissä, hän nosti monia näkökulmia esiin, miksi tätä aloitetta ei voi kannattaa. Hän kuuluu itse vähemmistöihin, ja sen takia hän on palavan punainen vaate Setalle.

Aloite ei määrittele riittävän tarkasti eheytyshoitoja ja eheyttämistä, ja kuitenkin tarkkaa määrittelyä tarvitaan, jos aiotaan jotakin rikolliseksi ja rangaistavaksi tehdä, hän muun muassa perustelee. Kansalaisaloite rikkoo uskonnonvapautta. Mites sitten heidän kanssaan, jotka etsivät seksuaalisuuden muutosta — transihminen, joka tavoittelee biologisen sukupuolen hyväksymistä? Hän on sitä mieltä, että tämä aloite haluaa riistää täysi-ikäisten uskonnollisten ihmisten itsemääräämisoikeuden seksuaalisuuden ja sukupuolen ilmaisun suhteen. Edelleen hän sanoo, että mielenterveyden ammattilaista tai pastoria voidaan syyttää eheyttämisestä, jos hän tukisi transsukupuolista, joka haluaisi hyväksyä biologisen sukupuolensa. Tai sukupuolen korjaushoitoja katuvaan auttaminen — sekin voitaisiin tulkita eheyttämiseksi. Kansalaisaloite todella toteaa, että eheyttäjät, keitä ne sitten olisivatkaan, tulisi sulkea yhteiskunnan palvelujen ja etujen ulkopuolelle. Tämä olisi askel autoritäärisen yhteiskuntaan.

Monissa maissa eheytyshoidot on todella kielletty. Monissa maissa on erittäin aktiivisia ja jopa väkivaltaisesti, hyvin dominoivasti käyttäytyviä, asiaa eteenpäin ajavia aktivisteja. Tätä on tuonut esille myös Tampereen nuorisopsykiatrian professori Riittakerttu Kaltiala nimenomaan terveydenhuollon henkilökunnan kannalta, ja hän toteaa, kuinka maalittamisen kohteena ovat terveydenhuollon ammatillaiset nuorisopsykiatrian poliklinikalla olleet. Teillä on ollut kuultavana terveydenhuollon ammatillaisia, todellakin tämä Riittakerttu Kaltiala, nuorisopsykiatrian professori, joka ei monestakaan syystä kannata tätä aloitetta. HUSin psykiatrian dosentti Tuisku ei kannata aloitetta vaan nimenomaan peräänkuuluttaa, että olisi oikein todeta, että tilanteesta Suomessa ei ole luotettavaa tutkimustietoa ja että lain säätämisen pohjaksi tarvitaan tutkittua tietoa eikä olettamuksia. [Puhemies koputtaa]

Edelleen haluaisin, arvoisa puhemies, vielä nopeasti nostaa ACC:n, Suomen kristillisten terapeuttien kattojärjestön, auktorisoidun järjestön. Mites sitten, kun meillä on lapsisuuntaainen seksuaalinen suuntautuminen, pedofilia? Eikö teidän näkökannaltanne todellakaan tarvitsisi auttaa ja puuttua siihen, että meidän lapset ja nuoret eivät joutuisi tällaisten ihmisten uhriksi, jotta näitä ihmisiä, joilla on tällainen suuntautuminen, tulisi auttaa? Tai pornoaddiktio, tämänäntyyppinen suuntautuminen. Terveydenhuollon ammatillisena tuntuu pöyristyttävältä, kuinka kapeakatseisesti tässä salissa ajatellaan erilaisista ihmisistä [Puhemies koputtaa] ja erilaisten ihmisten tuen ja auttamisen tarpeista.

Toivoisin todellakin, että tämä aloite hylätään ja selvitetään asiaa ja mahdollisia lainsäädäntötarpeita huolellisesti. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä.

16.04 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! Suomen lainsäädännössä on jo pitkään noudatettu periaatetta, jonka mukaan rikoslain muutokset perustuvat huolelliseen valmisteluun ja selkeään oikeudelliseen tarpeeseen. Nyt käsillä olevan kansalaisaloitteen osalta tällaista selvitystyötä ei ole tehty riittävästi. Meillä ei ole kattavaa kuvaa siitä, miten eheytyshoitoja esiintyy Suomessa, kuinka laajasta ilmiöstä on kyse ja miten nykyinen lainsäädäntö jo soveltuu näihin tilanteisiin. Asiantuntijalausunnat ja ministeriöiden näkemykset ovat tuoneet esiin tämän valmistelun puutteellisuuden. Oikeusministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö ovat molemmat todenneet, ettei rangaistavaksi säätämiseksi ole vielä täs-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

sä vaiheessa riittävää perustetta. Kriminalisoinnin tulee aina perustua tarkkarajaiseen määritelmään ja painavaan yhteiskunnalliseen tarpeeseen. Rikosoikeudessa on myös viimeisjaisuuden periaate: rangaistuksia käytetään vasta silloin, kun muut keinot eivät ole riittäviä. Tämän kansalaisaloitteen osalta ei ole esitetty riittävästi tietoa siitä, miten muut keinot, kuten koulutus ja tietoisuuden lisääminen, ovat toimineet ja olivatko ne parempi ratkaisu.

Arvoisa puhemies! Lakivaliokunta oli vielä syksyllä 2024 päätyvässä siihen, että ensin olisi tehtävä laaja selvitys ja vasta sen pohjalta arvioitava mahdolliset lainsäädäntötoimet. Tämä olisi ollut johdonmukaista lainvalmistelua. Kuitenkin mietinnön keskeneräisen luonnoksen vuotaminen julkisuuteen johti voimakkaaseen julkiseen paineeseen, ja valiokunnan enemmistö muutti kantaansa ilman, että oikeudellisia kysymyksiä olisi selvitetty sen tarkemmin. Emeritusprofessori Matti Tolvanen on todennut, että hänen mukaansa olisi johdonmukaisempaa säätää yleinen pakottavan kontrollin rangaistussäännös, kuten muissa Pohjoismaissa on tehty. Nyt käsillä oleva esitys ei kuitenkaan ole tätä vaihtoehtoa ottanut huomioon. Ruotsissa todettiin perusteellisen selvityksen jälkeen, että eheytyshoitoja ei ole erikseen tarpeen kriminalisoida.

Arvoisa puhemies! Rikoslain muokkaaminen pelkästään mielikuvien tai huutoäänestyksen perusteella on vaarallista. Lainvalmistelun tulee perustua huolelliseen selvitykseen ja oikeudellisiin periaatteisiin. Siksi ehdotan, että eduskunta hylkää kansalaisaloitteeseen sisältyvän ehdotuksen lainvalmisteluun ryhtymisestä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Gebhard, vastauspuheenvuoro.

16.07 Elisa Gebhard sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tunnustan, että minua hieman hymyilyttää se, että perussuomalaisten mutta myös joidenkin muiden suulla täällä hirveän huolissaan ollaan lainvalmistelun laadusta ja siitä, onko käsitteet määriteltty riittävän tarkasti. Tämä on itse asiassa ensimmäinen kerta, kun olen oman urani aikana todistanut tilannetta, että perussuomalaiset ovat lainvalmistelun laadusta huolissaan.

Lakivaliokuntahan käsittelee tälläkin hetkellä hallituksen esitystä, jossa rikoksen tekeminen osana rikollisjoukon toimintaa säädettäisiin koventamisperusteeksi. Jo lukemalla lausuntopalvelusta julkisena olevan palautteen tästä esitysluonnoksesta selviää, että rikollisjoukon määrittely on täsmällisesti hyvin vaikeaa, mutta tähän ei ole tietenkään estänyt hallitusta edistämästä kyseistä asiaa.

Kyllä nyt vaikuttaa vahvasti siltä, että täällä salin toisen laidan mielipide tästä kansalaisaloitteesta ei itse asiassa perustu huoleen lainvalmistelun laadusta vaan nimenomaan ideologiseen haluun vastustaa vähemmistöjen oikeuksien kehittämistä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohikoski.

16.08 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eheytyshoitojen kieltäminen on ihmisoikeusteko — tehdään se.

Täällä on erikoisia puheenvuoroja kuultu tässä keskustelussa siitä, että kyse ei olisi ihmisoikeuksista. Eheytyshoidot ovat väkivaltaisia ja vaarallisia uskomushoitoja, jotka perustuvat virheelliseen ajatukseen siitä, että seksuaalivähemmistöjen tai transihmisten olemus olisi jollain tavalla viallinen tai rikkiäinen. Näin ei ole, ja siksi tällaiset puoskarihoidot on kiellettävä. Lukuisat asiantuntijatahot ovat tuominneet nämä eheytyshoidot ihmis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

oikeuksien vastaisina, epäinhimillisinä toimenpiteinä, joilla aiheutetaan vakavaa haittaa henkilön mielenterveydelle. Esimerkiksi Suomen Psykiatriyhdistys ja Suomen Psykologiliitto ovat tuominneet eheytyshoidot. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeudet ovat ihmisoikeuksia, ja niiden on toteuduttava täysimääräisesti. Kiitos tämän aloitteen tekijöille. Meillä on nyt mahdollisuus ottaa tärkeä askel siihen suuntaan.

Lakivaliokunnan jäsenenä [Puhemies koputtaa] olen huojentunut ja iloinen siitä, että valiokunta esittää nyt käsiteltävää aloitetta hyväksyttäväksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Anteeksi, oliko teillä varsinainen puheenvuoro sieltä tulossa?

Luulin, että meillä oli debatti, mutta en tiedä, mitä meillä nyt oli.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: No, tarkoitus oli käydä debattia, koska olin antavani vastauspuheenvuoron, mutta tästä vierestä notaari sanoi, että laittoi vahingossa normaalin puheenvuoron ajan sinne näyttöön. Eli siinä mielessä pahoittelut koputtelusta, se johtui tästä väärinkäsityksestä.

Minulla on nyt täällä pyydettyinä vastauspuheenvuoroina edustajat Tynkkynen, Lehtinen, Tanus ja Mehtälä. Puuttuuko joku? Edustaja Räsänen, ja sen jälkeen edustaja Keto-Huovinen, varsinainen puheenvuoro. — Elikkä nyt edustaja Tynkkynen ja vastauspuheenvuoro, olkaa hyvä.

16.10 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on vähän yritetty maalata kuvaa ikään kuin olisi kyseessä jokin lainsäädännön valmistelun kannalta poikkeuksellinen prosessi. Se, mitä kuitenkin on tapahtunut, on se, että lakivaliokunnan enemmistö on asiantuntijoita käsittäkseni aika laajalti ja monipuolisesti kuultuaan päätynyt siihen, että tarve lain säätämiseksi on olemassa. Mitä tämän jälkeen tapahtuu: ministeriö ryhtyy normaaliin lainvalmistelutyöhön, ja olettaisin, että kun ministeriö tätä asiallisesti virkavastuulla tekee, se teettää tarvittaessa lainvalmistelun edellyttämät selvitykset työn tueksi, ja varmastikin on jälleen vuorossa lausuntokierros, ehkä useampikin, vaikutukset tulee arvioida, ja siellä joudutaan ja päädytään myös sitten ratkaisemaan kysymystä rajanvedosta ja myös tästä eheytyshoitojen määritelmästä.

Samoin tämän edessä olevan lainvalmistelun osana voidaan myös, ja pitääkin käsittääkseni, tarkastella mahdollisia jännitteitä, joita voi olla erilaisten perusoikeuksien välillä. Jos on tunnistettavissa ongelmia vaikka uskonnonvapauden tai sananvapauden näkökulmasta, niin itse ainakin toivon, että mahdollinen hallituksen esitys käsitellään myös perustuslakivaliokunnassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

16.11 Rami Lehtinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se, että verrat rikollisjoukkoa eheytyshoitoon tai niiden rinnakkaisuuteen, ikään kuin ne olisivat samanlaisia hankaluuksia, on kyllä varsin vaikeaa ymmärtää, miten edes löytää tällaisen tulokulman.

Mutta yhden asian haluaisin nostaa erityisesti tässä esiin, ja se on se, mikä on eheytyksen hankaluus. Se on monesti hyvin subjektiivinen kokemus. Jos ajatellaan vaikkapa sitä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

että hakeutuu ryhmään, josta pyrkii hakemaan apua, ja siellä esimerkiksi rukoillaan hänen puolestaan ja sitten ikään kuin jälkikäteen tullaankin siihen ajatukseen, että eihän tämä ollutkaan sitä, mitä minä halusin, ja tehdään rikosilmoitus eheyttämisestä, niin se käytännössä johtaa siihen, että poliisi tutkii ja kuulustelee sitten nämä 50 henkilöä, tekee siitä pöytäkirjat ja sitten todetaan myöhemmin, että ei rikosta tai tahallisuus ei täyty. Tämä jos mikä on äärimmäistä resurssien hukkaamista ja ei missään nimessä tarkoituksenmukaista ja tavoiteltavaa tässä tilanteessa, jossa meillä on äärimmäisen iso pula jo muutoinkin tekevästä käsistä turvallisuuspuolella.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tanus.

16.13 **Sari Tanus kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jokaisella seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvalla, ihan mistä tahansa taustasta tulevalta, on yhtäläiset ihmisoikeudet ja perusoikeudet. Sen pitäisi olla selvää tässä salissa. Niin kuin minä sanoin, tässä annetaan monien puhujien suulla ymmärtää, että tätä kansalaisaloitetta tukisivat kaikki seksuaalivähemmistöt, mutta meillä on iso joukko seksuaalivähemmistöjä, jotka eivät tue tätä kansalaisaloitetta, koska he näkevät, että se ei todellakaan parhaalla mahdollisella tavalla edesauta ja varmista myös seksuaalivähemmistöihin kuuluvien oikeuksia. Niin kuin sanottu, monissa Pohjoismaissa on päädytty ratkaisuun, jossa on tehty laajoja selvitäyksiä, ja tällaista kriminalisointia ei olla siellä tehty. Käsittääkseni myös lakivaliokunnan mietintöluonnos oli toisentyyppinen, mutta kun alkoi iso julkinen myllytys, niin tilanne kääntyi. Hämmäntävää tässä on, että ensin määritellään kriminalisoitavaksi joku asia ja siihen [Puhemies koputtaa] velvoitetaan tämä lainsäädäntötyö, ennen kuin selvitetään, onko minkätyyppiseen työhön tarvetta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä.

16.14 **Timo Mehtälä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En pyytänyt vastauspuheenvuoroa, mutta voin kyllä tässä muutaman sanan vielä sanoa.

Tässä edustaja Tanus toi hyvin esille juuri sen, että lakivaliokunnassa kuultiin valtava määrä asiantuntijoita ja miten iso joukko oli asiantuntijoita, jotka esittivät tämän kansalaisaloitteen hylkäämistä. Juuri niin kuin tässä jo tuli, tässä on nyt kaksi semmoista vähän erikoista asiaa tämän käsittelyn aikana: marraskuussa, kun oltiin jo saamassa mietintö valmiiksi, mietintöpohja oli valmiina ja meillä oli hyvä lausuma siihen perään, mitä eduskunta edellyttää tämän kansalaisaloitteen jatkotoimeksi, sitten tuli tämä julkisuuteen vuotaminen, ja sen seurauksena olemme nyt tässä tilanteessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt ilmeisesti kaikki pyydetty... — Edustaja Räsänen vielä.

16.15 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! On todellakin uskonnon- ja sananvapauden kannalta ongelmallista, jos uskontokuntien omien näkemysten ja arvojen mukainen opetus ja sielunhoito, yhteinen rukous, nähtäisiin osana eheyttämistä ja silloin kriminalisoitavana tapahtumana. On aivan eri asia puhua henkisestä pakotamisesta ja henkisestä väkivallasta kuin esimerkiksi kristillisen vakaumuksen mukaisesta sielunhoidosta. Nähdään jo varoittavia esimerkkejä esimerkiksi Ranskasta, jossa eheyty-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

hoitolaki, kriminalisointi, on tullut voimaan. Siellä katolinen pappi on saatettu tutkintaan ja syytteeseen juuri tämän eheytyshoitoja kieltävän lain perusteella, kun hän oli kutsunut homoseksuaalisuutta heikkoudeksi. Jos Raamatun opetuksia katsotaan, siellä puhutaan samaa sukupuolta olevien [Puhemies koputtaa] seksistä syntinä. Kiellettäisiinkö sekin sitten tämän lain pohjalta, näiden asioiden esiin tuominen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja nyt edustaja Lohikoski, varsinainen puheenvuoro.

16.16 Pia Lohikoski vas: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitos kansalaisaloitteen tekijöille.

Sitä, mikä ei ole rikki, ei voi korjata tai eheyttää. Lakivaliokunnan jäsenenä olen huojentunut ja iloinen, että valiokunta esittää nyt käsiteltävää kansalaisaloitetta hyväksyttäväksi. Tämä on tärkeä edistysaskel sateenkaari-ihmisten oikeuksille. Viime kaudella eduskunta valitettavasti epäonnistui vastaavan aloitteen käsittelyssä, ja on korkea aika, että laki saadaan suojaamaan jokaista julmalta väkivallalta. Kiitos tästä valiokuntakollegoille, ja erityiskiitoksen esitän kokoomuslaisille kollegoille, jotka toimivat yhtenäisesti valiokunnassa puolueensa puoluekokouksien mukaisesti. Toivon mukaan myös täällä salissa äänestettäessä muistetaan mahdollisimman laajasti puolustaa ihmisoikeuksia.

Niin sanotut eheytyshoidot ovat henkistä väkivaltaa ja puoskarointia. Ne kohdistuvat haavoittuvassa asemassa oleviin ihmisiin, ovat täysin tieteeseen perustumattomia, loukkaavat useita perus- ja ihmisoikeuksia ja ovat vaarallisia terveydelle ja hyvinvoinnille. Erityisesti nuori, jonka identiteetti on vasta muotoutumassa, tarvitsee suojelua psyykkiseltä väkivallalta. Ajatus siitä, että ihminen on identiteettinsä vuoksi rikkinäinen, on ihmisarvoa loukkaava ja julma. Kenenkään sukupuoli tai seksuaalinen suuntautuminen ei ole ominaisuus, joka tulisi tai jonka voisi korjata. Tästä kaikesta vallitsi laaja konsensus lakivaliokunnan kuulemien asiantuntijoiden kesken.

Lakivaliokunta käsittelee mietinnössään kattavasti rikosoikeudellisia ja perustuslaista johtuvia edellytyksiä rangaistussäännösten säätämiseksi. Johtopäätöksenä valiokunta katsoo, että vaikka eheytyksen nykyisin täyttäisi esimerkiksi pahoinpitelyn tunnusmerkit, on rangaistavuuden selkeyttäminen tarpeen muun muassa siksi, että psyykkistä väkivaltaa ei nykyisin tunnusteta riittävästi.

Valiokunta esittää, että kansalaisaloite hyväksytään, ja pitää tärkeänä, että lainvalmisteluun ryhdytään ripeästi. Valiokunta ei ota kantaa siihen, miten kriminalisointi on muotoiltava tai tehdäänkö tämä esimerkiksi osana niin sanottua pakottavaa kontrollia, jonka kriminalisointia hallitus iloksemme on selvittämässä. Valiokunta korostaa myös muiden kuin rikosoikeudellisten keinojen tärkeyttä tämän vaarallisen toiminnan torjumiseksi ja siihen puuttumiseksi. Se, että ilmiötä, eri sääntelyvaihtoehtoja ja täsmällisiä muotoiluja lakiin on vielä tarpeen selvittää ja arvioida, ei ole minkäänlainen peruste aloitteen torppaamiselle, vaan se on pelkkä veruke. Kaikki tämä kuuluu myös normaaliin, hyvään lainvalmisteluun, jota eduskunta tämän aloitteen hyväksymällä tietenkin edellyttää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Keto-Huovinen.

16.20 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa rouva puhemies! Eheytyshoidoilla ja -terapioidella tarkoitetaan kansalaisaloitteen mukaan seksuaalisen suuntautumisen tai sukupuoli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

identiteetin muuttamiseen tähtääviä hoitomuotoja. Yhdyn aloitteen ajatukseen siitä, että nämä hoidot pohjaavat täysin vääristyneeseen ajatukseen, jonka mukaan heteroseksuaalisuudesta eroava seksuaalinen suuntautuminen tai syntymässä määritellystä sukupuolesta eroava sukupuoli-identiteetti olisivat jotenkin parannettavissa tai korjattavissa eli ehytetävissä. Tieteellinen tutkimus on osoittanut, ettei seksuaalinen suuntautuminen ole muokattavissa terapeuttisilla interventioilla. Sen sijaan lisääntyvää tutkimusnäyttöä on siitä, että ehytysterapioille altistuminen on ihmisen mielenterveydelle haitallista. Jokainen ihminen on ehjänä syntynyt, ja hoidot sen sijaan perustuvat ajatukseen, että esimerkiksi homoseksuaalisuus tai transsukupuolisuus olisi jotenkin ei-toivottavaa. Näinhän ei suinkaan ole, kyse on ihmisyydestä.

Arvoisa rouva puhemies! Lakivaliokunta käsitteli aloitetta huolellisesti ja kuuli laajasti asiantuntijoita — niin oikeustieteen professoreita, lääketieteen asiantuntijoita kuin kansalaisjärjestöjä. Näiden kuulemisten pohjalta esitämme mietinnössä ehytyshoitojen kriminalisointia koskevan kansalaisaloitteen hyväksymistä, kuten valiokunnan puheenjohtaja esittelyssä toi esille. Asiantuntijakuulemisissa tuli esille se, etteivät ehytyshoidot ole kadonneet Suomestakaan, ja valtaosa asiantuntijoista piti ehytyshoitoja yksiselitteisesti vahingollisina. Niiden katsotaan voivan loukata useita perus- ja ihmisoikeuksia, kuten yhdenvertaisuutta sekä oikeutta terveyteen ja yksityisyydensuojaan. Pahimmillaan ehytyshoitojen katsotaan voivan rikkoa jopa kidutuksen sekä epäinhimillisen ja julman kohtelun kieltoa.

Lisäksi ehytyshoitojen taustalla oleva ajatus siitä, että niiden kohteena oleva ihminen on identiteettinsä vuoksi rikkinäinen, on ihmisarvoa loukkaava. Erityisen haavoittuvina pidetään seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvia yksilöitä, lapsia ja nuoria. Toivottavasti tämän aloitteen eteenpäinvieminen lähettää nuorillemme viestin, että jokainen on hyvä juuri sellaisena kuin on.

Olen itse lakivaliokunnassa jäsenenä, ja oma kantani asiaan on ollut koko ajan selvä, eli ehytyshoidot pitää kieltää, ja olen pyrkinyt toimimaan asian eteenpäin saamiseksi parhaalla mahdollisella tavalla myös valiokunnassa. Kokoomuksella on vuodelta 2020 puoluekokouskanta, joka kehottaa eduskuntaryhmää edistämään ehytyshoitojen kriminalisointia.

Arvoisa rouva puhemies! Kyse on vakavasta ilmiöstä, ja vaikka rikoslain rangaistussäännösten voidaan katsoa jo nykyisin voivan tulla sovellettaviksi ehytyshoitoihin liittyviin tilanteisiin, oikeustila ei ole riittävän selkeä eikä kattava. Haasteita liittyy ehytyshoitojen merkityksen tunnistamiseen suhteessa nykyisiin rangaistussäännöksiin sekä nykyisten rangaistussäännösten soveltamiseen muun muassa psyykkisen väkivallan tilanteissa. Nykyinen oikeustila ei siten ole ongelmaton, kun otetaan huomioon ehytystoiminnan vakava luonne sekä toiminnan kielteiset vaikutukset seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen perus- ja ihmisoikeuksiin.

Valiokuntana totesimme mietinnössä, että ehytystoiminnan kieltoa ja rangaistavuutta on aiheellista selventää. Tämä korostaa ehytystoiminnan paheksuttavuutta ja moitittavuutta, millä arvioidaan olevan myöskin yleis- ja erityisestävää vaikutusta. Lisäksi rangaistavuutta selkeyttämällä voidaan tehostaa ilmiön tunnistamista ja torjuntaa.

Kun kyse on kriminalisoinnista, on lainvalmistelun laatuun ja kriminalisointiperiaatteiden toteutumiseen kiinnitettävä erityistä huomiota, kuten mietinnössäkkin on todettu. Mietinnössä ei ole otettu tarkempaa kantaa sääntelymalliin vaan on korostettu sitä, että eri vaihtoehdot on perusteltua selvittää ja arvioida lainvalmistelussa tarkemmin, mihin edus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

taja Tynkkynenkin täällä jo viittasi. Toivon sydämeistäni, että lainvalmisteluun ryhdytään mahdollisimman ripeästi ja asia otetaan sen ansaitsemalla vakavuudella myös lakivaliokunnan ulkopuolella koko eduskunnan tasolla.

Kiitos vielä aloitteen tekijöille, että olemme tässä pisteessä. Teillä on ollut sitkeyttä viedä asiaa eteenpäin, ja toivottavasti meillä on tässä salissa tahtoa viedä asia maaliin laajalla enemmistöllä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mattila.

16.25 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa rouva puhemies! Aivan alkajaisiksi haluan kiittää kansalaisaloitteen laatijoita ja haluan sanoa, että pystyn ymmärtämään niitä perusteluja, miksi tämä aloite on laadittu. Kaikenlainen painostaminen, oli se sitten henkistä tai hengellistä, on yksinkertaisesti tuomittavaa ja väärin.

Lakivaliokunnan asiantuntijakuulemisten perusteella ei ole kuitenkaan selkeää ja kattavaa kuvaa kansalaisaloitteesta tarkoitettujen eheytyshoitojen ilmenemismuodoista, esiintyvyydestä, toteuttajista, uhreista, laaduista ja määristä Suomessa. Asiasta ei ole saatavilla muutoinkaan luotettavaa tutkimustietoa. Kattavaa kartoitusta ei ole myöskään siitä, missä määrin voimassa olevat rikoslain säännökset jo soveltuvat kansalaisaloitteesta tarkoitettuihin eheytyshoitoihin ja liittykö niihin sellaisia moitittavia tekemuotoja, joihin nykyiset rikoslain säännökset eivät sovellu.

Tämän edellä kerrotun perusteella kannatan edustaja Mehtälän tekemää esitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

16.26 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteen tavoitteena on kieltää hoidot, jotka tähtäävät seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen niin kutsuttuun eheyttämiseen eli seksuaalisuuden muuttamiseen heteroksi ja/tai sukupuolen muuttamiseen cis-sukupuoliseksi. Aloitteessa edellytetään lainvalmisteluun ryhtymistä eheytyshoitojen kriminalisoimiseksi, jota lakivaliokunta päätyi perustellusti kannattamaan.

Eheytyshoitoajatus pohjaa vääristyneeseen ajatukseen, jonka mukaan heteroseksuaalisuudesta eroava seksuaalinen suuntautuminen tai syntymässä määritellystä sukupuolesta eroava sukupuoli-identiteetti olisivat jotenkin parannettavissa ja korjattavissa eli ehytettävissä. Vaikka useimmissa tapauksissa eheytyshoidot täyttäisivätkin pahoinpitelyn tunnusmerkistön, olisi eheytyshoitojen aiheuttamien haittojen torjumiseksi tehokkainta säätää ne erikseen lailla rikolliseksi tai muuttaa pahoinpitelyn määritelmää rikoslaissa siten, että se yksiselitteisesti sisältää myös eheytyshoidot. Rikokseksi säätäminen antaisi selkeän signaalin siitä, etteivät eheytyshoidot ole yhteiskunnallisesti hyväksyttäviä.

Arvoisa puhemies! EU-komissio pohtii parhaillaan strategiaa, ja EU-parlamentti on suositellut jäsenmaita kieltämään eheytyshoidot. Kidutuksen uhrien kansainvälinen kuntoutusneuvosto IRCT on arvioinut, että eheytyksellä täytetään kidutuksen tunnusmerkistön. Myös esimerkiksi Suomen Psykiatriyhdistyksen mukaan eheytyshoidoista on olemassa tutkimusnäyttöä, jonka mukaan altistuminen niin sanotulle eheytykselle on ihmisen mielenterveydelle haitallista ja kärsimystä aiheuttavaa.

Euroopan parlamentin vuonna 2023 laatiman selvityksen mukaan jotkin valtiot ovat kieltäneet eheytyshoidot lailla, esimerkiksi Ecuador, Kanada, useat Yhdysvaltojen osavaltiot, Uusi-Seelanti, Islanti, Ranska, Saksa, Kreikka, Malta, Espanja ja Kypros. Lisäksi use-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

assa valtiossa on selvityksen laatimisen aikana joko esitetty tai käyty keskustelua hoitojen kriminalisoinnista, esimerkiksi Belgiassa, Portugalissa, Itävallassa, Irlannissa, Alankomaissa, Britanniassa ja Sveitsissä. Joissakin valtioissa, kuten Brasiliassa, Albaniassa ja Israelissa, on vuorostaan tukeuduttu terveydenhuollon ammattijärjestöihin, joiden tehtävänä on ryhtyä kurinpitotoimenpiteisiin, kuten ammatinharjoittamisoikeuden poistamiseen, eheytyshoitoihin osallistuvia jäseniään vastaan.

Lakivaliokunta on kuullut kansalaisaloitteesta laaja-alaisesti asiantuntijoita. Asiantuntijakuulemisissa esiin tulleen mukaan eheytyshoitojen historiallisena taustana on se, että valtavirrasta poikkeavaa seksuaalista suuntautumista tai identiteettiä on pidetty haitallisena poikkeamana, sairautena tai jopa syntinä. Tätä pyrittiin hoitamaan muun muassa psykoterapian keinoin ja uskonyhteisöjen toimenpitein. Nykyisin psykoterapeuttisessa työskentelyssä kuitenkin kunnioitetaan autonomiaa ja pidättäytyään yrityksistä muuttaa henkilöä. Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan eheytyshoidot eivät ole terveydenhuollon hyväksytty menetelmä eivätkä ne kuulu Suomen julkisesti rahoitettuun terveydenhuoltoon.

Valtaosa asiantuntijoista pitää eheytyshoitoja yksiselitteisesti vahingollisina. Niiden katsotaan voivan loukata useita hoidettavien perus- ja ihmisoikeuksia, kuten yhdenvertaisuutta sekä oikeutta terveyteen ja yksityisyydensuojaan. Pahimmillaan eheytyshoitojen katsotaan voivan rikkoa jopa kidutuksen sekä epäinhimillisen ja julman kohtelun kieltoa. Lisäksi eheytyshoitojen taustalla olevaa ajatusta siitä, että niiden kohteena oleva ihminen on identiteettinsä vuoksi rikkinäinen, pidetään ihmisarvoa loukkaavana. Erityisen haavoittuvina pidetään seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvia yksilöitä, lapsia ja nuoria. Kyse on siten terveydelle haitallisesta, kohteensa perus- ja ihmisoikeuksia loukkaavasta toiminnasta.

Meidät on kaikki luotu sellaisiksi olennoiksi kuin me ollaan. Annetaan meidän myös jatkossa olla omia itsejämme, rikkomattomina.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen poissa. — Edustaja Oinas-Panuma.

16.31 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ihmisen pitää saada tosiaan olla just semmoinen kuin millaiseksi hän syntyy, ja haluan omasta puolestani myös kiittää tämän aloitteen laatijoita ja myös valiokuntaa erityisen hyvästä työstä.

Seksuaali- ja sukupuoli-identiteettiä ei voi muuttaa eheytyshoitojen kaltaisilla toimenpiteillä, eivätkä eheytyshoidot minun mielestäni ole nykypäivää, vaan kyllähän ne ovat henkistä väkivaltaa, niin kuin täällä on monesti jo sanottu. On mielenkiintoista, että monessa muussa EU-maassa on pystytty kriminalisoimaan eheytyshoitoja. Ihmettelen, miksi sitä ei Suomessa voisi tehdä. Käsittääkseni tähän myös Euroopan parlamentti meitä suosittaa.

Täällä on tullut puheenvuoroissa esille sitä, että me tarvitaan asiasta lisää tutkimustietoa. Olen siitäkin täysin samaa mieltä, jotta meillä on myös faktoja, millä puhua. Toinen, mistä täällä on puhuttu, on se, että tämä aloite on jotenkin hämäinen. Haluaisin kyllä muistuttaa, että meidän täällä säädämme juuri semmoisen lain kuin me haluamme ja juuri sillä tarkkuudella, millä se kuuluu.

Olen kyllä ainakin omasta puolestani erityisen iloinen siitä, että tämä laki etenee.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lehtinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

16.32 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi haluan ilmoittaa, että kannatan myöskin edustaja Aittakummun tekemää erinomaista hylkäysehdotusta ja ennen kaikkea sen hyviä perusteluita.

Tätä keskustelua kun olen kuunnellut, niin on entistä vaikeampi itseni ymmärtää sitä, mikä tämä eheyttäminen on ilmiönä, mitä sillä täsmällisesti tarkoitetaan. Jos ajattelee tätä kansalaisaloitteen tekstimuotoa, niin kansalaisaloitteen mukaan ”eheytyshoidoilla ja -terapiailla tarkoitetaan seksuaalisen suuntautumisen tai sukupuoli-identiteetin muuttamiseen tähtääviä hoitomuotoja” — siis hoitomuotoja. Aloitteessa todetaan niiden pohjaavan ”vääristyneeseen ajatukseen, jonka mukaan heteroseksuaalisuudesta eroava seksuaalinen suuntautuminen tai syntymässä määritellystä sukupuolesta eroava sukupuoli-identiteetti olisivat jotenkin parannettavissa ja korjattavissa eli ehytettävissä”. Kuten täälläkin useita puheenvuoroja on käytetty siitä, että jokainen syntyy ehjänä ja sitä ei tulisi korjata, niin tämän johdosta minulle ei nyt ole täysin selvää se, olisivatko tämän aloitteen perusteella kaikki sukupuolen korjaamiseen tähtäävät toimet jatkossa eheyttämistä ja siten rikoksia, mikä merkittävästi muuttaisi tätä nykytilan käsitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eloranta.

16.34 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Käsiteltävänä oleva kansalaisaloite on tärkeä askel ihmisoikeuksien ja jokaisen ihmisen fyysisen ja psyykkisen koskemattomuuden edistämiseksi. Ihmisen seksuaalisuus ja sukupuoli-identiteetti ovat synnynnäisiä piirteitä, joita ei tosiaan voi muuttaa. Näin ollen seksuaalisuuden tai sukupuoli-identiteetin muuttamiseen tähtääville hoidoille ei ole minkäänlaista tieteellistä pohjaa, vaan ne perustuvat puhtaasti ennakkoluuloille ja syrjiville asenteille. Siksi näiden muuttamiseen pyrkivät niin sanotut hoidot vastaavat yleensä psyykkistä väkivaltaa ja saattavat sisältää myös fyysisistä väkivaltaa.

Eheytyshoidoiksi kutsutun henkisen väkivallan vaikutukset ovat asiantuntijoiden mukaan selvät. Ne johtavat usein masennukseen, ahdistukseen ja itsetuhoisuuteen. Syntyvät henkiset traumat voivat pysyä ihmisen mukana koko loppuelämän ajan. Pahimmillaan ne voivat johtaa jopa itsemurhaan. Jokainen menetetty ihmishenki, jokainen hajotettu mieli, jokainen itseään vihaava nuori on liikaa, ja meillä on tätä ilmiötä aivan liikaa tässä yhteiskunnassa jo tällä hetkellä. Etenkin monen nuoren ihmisen mieli kärsii jo nyt masennuksesta ja ahdistuksesta. Eheytyshoitojen uhreina ovatkin usein hyvin haavoittuvassa asemassa olevat vähemmistöihin kuuluvat lapset ja nuoret, jotka joutuvat eheytyshoitoihin perheen ohjaamana, painostamana tai jopa pakottamana. Erityisesti näiden lasten ja nuorten suojelemiseksi toiminnan kriminalisointi on tärkeää.

Arvoisa puhemies! Vaikka jo nykyinen rikoslaki tarjoaa välineitä eheytyshoitojen torjumiseen esimerkiksi pahoinpitely- ja pakottamissäännösten kautta, on selvää, että lainsäädäntö ei ole riittävän selkeä tämän haitallisen toiminnan estämiseksi kokonaan. Tämän vuoksi myös lakivaliokunta ansiokkaassa mietinnössään katsoo, että eheytystoiminnan kieltoa ja rangaistavuutta on syytä selvittää. Kriminalisointi lähettäisi selkeän viestin siitä, että yhteiskuntamme ei hyväksy tällaista toimintaa ja että sen torjumiseen on sitouduttava sekä lainsäädännön että muiden keinojen kautta. Lainvalmistelussa on tärkeää huolehtia siitä, että sääntely on tarkkarajaista ja oikeasuhtaista. On myös huomiotava, että jokaisella ihmisellä on oikeus saada tukea oman identiteettinsä tutkimiseen, kunhan se perustuu vapaaehtoisuuteen eikä painostukseen tai pakottamiseen. Erityistä huomiota on kiinnit-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

tävä siihen, että alaikäisiin ja muihin haavoittuvassa asemassa oleviin kohdistuva eheytystoiminta kielletään yksiselitteisesti.

Puhemies! Jokaisella lapsella ja nuorella ja myös aikuisella tulee olla mahdollisuus vapaasti tutkia ja löytää oma identiteettinsä turvallisessa ja hyväksyvässä ympäristössä. Jos lapsi tai nuori ei saa tukea ja ymmärrystä kotona, tulisi jokaisella olla joku turvallinen aikuinen, jonka kanssa asioista voi keskustella ja saada tukea. Myös meidän päätöksentekijöinä on tehtävä selväksi, että kenenkään synnynnäistä identiteettiä ei voi muuttaa eikä tarvitse pyrkiä muuttamaan.

Toivon siis, että eduskunta hyväksyy lakivaliokunnan mietinnön ja lähettää viestin kaikille seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluville, erityisesti itseään etsiville lapsille ja nuorille, että sinussa ei ole mitään eheytettävää, sinussa ei ole mitään väärää ja kukaan ei voi eikä saa pakottaa sinua olemaan jotain muuta kuin olet.

Lisäksi toivon, että eduskunnan tahtotilaa kunnioitetaan ja saamme oikeusministeriöltä vielä tämän vaalikauden aikana lakiesityksen, jolla voimme vihdoinkin kieltää tämän epäinhimillisen toiminnan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

16.38 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Itse äitinä ja opettajana ajattelen, että ihminen on syntyjään täydellinen ja hyvä sellaisenaan. Meidän tulisikin yhteiskunnassa lokeroimisen sijaan antaa jokaisen yksilön olla sellainen kuin tämä on: tyypillinen mies tai tyypillinen nainen, mitä se ikinä tarkoittaakaan, tai erilainen omalaatuinen yksilö, kaiken rakkauden ja onnen ansaitseva. Ketään ei tarvitse eheyttää.

En ole lakivaliokunnan jäsen enkä ole ollut käsittelemässä tätä aloitetta valiokunnassa. Mielestäni olisi kuitenkin paikallaan tässä yhteydessä laajentaa keskustelua koskemaan järjestöjen, kuten Setan, kouluihin kohdistamaa kampanjaa. Ideologian tuputtaminen siitä, että herkässä iässä oleva nuori olisi sittenkin ehkä väärässä sukupuolella tai että sukupuolia on lukuisia, on kerta kaikkiaan nuoren kehitykselle haitallista.

Eheytushoidoissa ei kuitenkaan tämän lakialoitteen sisällön mukaisesti ole kyse laajasta tarjolla olevasta hoitomuodosta. Ne harvat tahot, joiden voidaan tulkita tarjoavan kansalaisaloitteessa mainittuja eheytushoitoja, perustavat toimintansa täysi-ikäisen henkilön omaan tahtoon, aivan kuten muutkin sukupuolen korjaamiseen tähtäävät toimenpiteet ja esimerkiksi Setan näkemys — tosin heillä se nimenomaan kohdistuu alaikäisiin. Poliisin tietoon ei ole tullut Suomessa tapauksia, joissa eheytushoidot väitetysti olisivat täyttäneet pahoinpitelyn tunnusmerkistön.

Eli toivoisin, että koska tämän lakialoitteen sisältö on hyvä, niin tätä aihetta käsiteltäisiin myös laajemmin, koska eräällä tapaa voidaan katsoa, että esimerkiksi nämä Setan kampanjat ovat tietynlaista eheytushoitoa, mitä kohdistetaan nuoriin, haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Gebhard.

16.40 Elisa Gebhard sd: Arvoisa puhemies! Hienoa, että sateenkaaritetous kouluissa tuli puheeksi. Kyse on nimittäin nimenomaan käsittääkseni siitä — oletan, että tässä viitattiin juuri näihin Helsingissä käyttöön otettuihin työpajoihin — että siis aloite on tullut nimenomaan nuorilta itseltään. Ei täältä eduskunnasta, ei mistään muista vaalipiireistä käsin voi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

tulla sanelemaan, missä määrin helsinkiläiset nuoret saavat sateenkaaritietoutta koulussa oppia.

Olen kyllä hieman yllättynyt siitäkin, että kovin moni täällä tunnistaa kyllä eheytyshoittojen haitallisuuden mutta samalla ilmeisesti kokee, että asialle ei pidä tehdä yhtään mitään. Ei ole esitetty vaihtoehtoa, ei ole esitetty tietoisuuden lisäämistä hoitojen haitoista eikä esimerkiksi eheytystoiminnan kohteeksi joutuneita ihmisiä auttavien järjestöjen tukemista. Eli mitään ei pitäisi tehdä tälle ongelmalle, joka kuitenkin tunnistetaan. Asiantuntijatahot mielenterveyden ammattilaisia myöten pitävät näitä niin kutsuttuja hoitoja hyvin haitallisina, ja ilmeisesti lainsäätäjän tulisi kuitenkin istua käsiensä päällä ja olla tekemättä asialle yhtään mitään, koska tämä on niin hankalaa.

Tämä on tosiaan toimenpidemuotoinen aloite, joka etenee toivon mukaan eduskunnasta täysin normaaliin lainvalmisteluprosessiin. Ei kansalaisaloitteelta normaalistikaan edellytetä täydellistä täsmällisyyttä. Tämä prosessi ei myöskään millään tavalla ole poikkeuksellinen normaalista, vaan tosiaan kaikki täällä ovat varmasti samaa mieltä, että tarvitsemme lainvalmisteluprosessin, jossa täysin tavanomaisesti selvitetään nämä tietyt rajanvetokysymykset, terminologian täsmällisyys ja muut, tässäkin keskustelussa esiin nousseet seikat.

En myöskään täysin ymmärrä, mitä normaalia lainvalmisteluprosessia laajempaa selvittämistä kollegat tässä toivovat. Esimerkiksi ilmiön laajuus on yksi asia, josta on ollut puhe, mutta kyllä meidän pitäisi tiedostaa, että tässä on kyse nimenomaan marginaalissa olevan ryhmän, haavoittuvassa vähemmistössä olevan ihmisjoukon, kohtelusta. Ei sillä ole merkitystä, kuinka laaja tai kuinka monta ihmistä koskettava tämä ilmiö on, vaan sillä, että tämä on erityisen haitallinen niille ihmisille, jotka muutenkin ovat yhteisönsä sisällä vaikeassa asemassa. Pahimmillaan näiden hoitojen uhriksi joutuvat myös alaikäiset. Ei lainsäädäntöä voi laatia vain siitä näkökulmasta, koskeeko se riittävän laajaa joukkoa, vaan ilman muuta vähemmistöjen suojeleminen on perusteltua.

Kuten totesin aiemmin, kyllä minusta on hienoa, että lainvalmistelun laatu kiinnostaa laajasti hallituspuolueita, kuten perussuomalaisia. Näin ei nimittäin aina ole tällä vaalikaudella ollut. Edustaja Eloranta sanoi erittäin hyvin. Toivon, että asia etenee täältä suuresta salista, mutta vastaavasti toivon myös, että ministeriössä tämä asia otetaan vakavasti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

16.44 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyymme on saapunut kansalaisaloite, jossa ehdotetaan lainvalmisteluun ryhtymistä eheytyshoittojen kieltämiseksi. Koska aloite ei esitä suoraa lakimuutosta, aloitteen henki on mahdollista toteuttaa erilaisin pykälä- ja sanamuodoin. Koska aloitteesta päättäessämme täällä eduskunnassa emme päättä tarkasta lain muodosta tässä vaiheessa, on kysymys tässä vaiheessa enemmänkin periaatteellinen: tulisiko lainsäädäntöä muuttaa eheytyshoidot selvemmin kieltävään suuntaan?

Eheytyshoittoihin liittyy useita määritelmällisiä haasteita ja tulkinnanvaraisuuksia, jotka tekevät niiden kriminalisoimisesta haastavaa. Eheytyshoidot suoraan kriminalisoivaa lainsäädäntöä on esimerkiksi Norjassa, mutta useimmin rangaistavuus toteutuu muiden rikosnimikkeiden kautta. Suomen lainsäädäntö kieltää jo joitakin aloitteessa nimettyjä toimintatapoja. Esimerkiksi terveydellisten vahinkojen tahallinen ja tuottamuksellinen aiheuttaminen on Suomessa eri muodoissaan varsin kattavasti säädetty rangaistavaksi rikoslain 21 luvussa. Myös vakavan vaaran aiheuttaminen terveydelle on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta tehtynä rangaistavaa. Rikoslain 21 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan pa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

hoinpitelyyn syyllistyy muun muassa se, joka ruumiillista väkivaltaa tekemättä vahingoittaa toisen terveyttä.

Sekä lakivaliokunnan mietinnössä että siihen jätetyssä perussuomalaisten vastalauseessa todetaan, että yksilön pakottaminen ja painostaminen sukupuoli- ja seksuaalikysymyksissä on tuomittavaa ja väärin. Näin katsovat myös lääketieteen ammattilaiset kautta linjan. Haasteeksi tämän estämiselle muodostuu se, miten vahingollinen painostus esimerkiksi uskonnollisten yhteisöjen ja perheiden taholta voidaan luotettavalla ja oikeusturvatulla tavalla näyttää toteen tai miten rikoslaki suhtautuisi esimerkiksi tilanteisiin, joissa henkilö on omasta tahdostaan pyrkinyt eheyttämään, eheytyshoitamaan, mutta hän jälkikäteen koee sen olleen itselleen vahingollista.

Eheytyshoidot tai siihen liittyvä painostus varsinkin nuoriin ja lain silmissä vajaavaltaiisiin on ongelmallista. Erityisesti lapsen, nuoren identiteetti on vielä kypsyvätön ja siten altis ulkopuolisille vaikutteille, pakottamiselle, painostamiselle, jopa henkisel- le väkivallalle. Sukupuoli tai seksuaali-identiteetti on yksi identiteettimme osa-alueista, ja on virheellistä olettaa, että ne kehittyisivät irrallaan ja muuta psyykkistä kehitystä nopeammin. Koska nuoren identiteetti on kaikinensa vielä vakiintumaton, on sekä lainsäädännön että yhteisöjen suhtauduttava kriittisyydellä kaikkiin pyrkimyksiin painostavasti, pakottavasti ja pahimmillaan pysyvän vahingollisesti vaikuttaa nuoren terveyteen, fyysiseen tai psyykkiseen kehitykseen, äärimmillään jopa peruuttamattomin lääketieteellisin toimenpitein.

Toisin kuin tässä salissa annetaan monesti ymmärtää, edellä mainittu ei koske pelkästään erilaisia vanhoillisia ja uskonnollisia yhteisöjä, vaan myös niille hyvinkin vastakkaisia sateenkaarijärjestöjä ja myös vasemmistolaisia puoluepoliittisia liikkeitä. Huomaamme jo tilastoista kautta länsimaiden, että esimerkiksi sukupuoliahdistuneiden lasten ja aikuisten määrä on räjähdysmäisessä kasvussa. Samaan aikaan on kuitenkin alettu vaatia lapsen murrosikää jarruttavien lääkehoitojen eli hormoniblokkerien saannin helpottamista. Suomessa tätä ajavat julkisesti muun muassa Seta, Naisasialiitto Unioni, vihreät ja vasemmistoliitto omista puolueohjelmissaan.

Murrosikä on yksi tärkeimmistä ja herkeimmistä ihmisen, lapsen, kasvuvaiheista. Sen keinotekoinen estäminen lääkityksin on voimakkaassa ristiriidassa sekä lapsen edun, lapsen oikeuksien että lapsen kasvurauhan ja identiteetin vakiintumisen kannalta. Kuten valtiotieteiden tohtori ja sosiologian dosentti Linda Hart hiljattain Helsingin Sanomissa kirjoitti, Ruotsissa, Isossa-Britanniassa ja Saksassa toteutettujen lääketieteellisten tutkimusten ja tutkimuskatsausten mukaan ei ole näyttöä siitä, että murrosiän fyysisten muutosten estäminen lääkkeillä parantaisi sukupuolestaan ahdistuneiden lasten mielenterveyttä. Silti tahot, jotka vakuuttavat huolta lasten ja heidän seksuaalisuutensa ja sukupuolensa kasvurauhasta, esittävät alaikäisille lapsille murrosikää jarruttavia lääkityksiä. Äärimmäisimmissä esimerkeissä maailmalta alaikäisiin on ulotettu jo kirurgisia transhoitoja, kuten esimerkiksi rintaleikkauksia. Tätä vasten kuullessani eräiden tahojen iskulauseita siitä, miten olemme hyviä sellaisina kuin olemme, miten kukaan ei ole vääränlainen, miten sukupuolta tai seksuaalisuutta ei voida sen enempää rikkoa kuin eheyttääkään, mietin, että päteväthän nämä kaikkiin lapsiin. Päteväthän nämä kaikkiin lapsiin painostajasta, pakottajasta tai rikkojasta riippumatta? Suojellaanhan lapsia, nuoria, osin aikuisiakin vanhoillisimpien uskonnollisten yhteisöjen ylilyöntien lisäksi myös sateenkaariaktivistien ylilyönneiltä? Taa- taanhan kasvurauha aidosti kaikille?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

Mikäli eheytyshoitojen kriminalisointia tullaan täällä eduskunnassa edistämään, tulisi huomioida laajasti niin lasten ja nuorten etu, sananvapauden ja uskonnonvapauden näkökulmat, pakottamisen ja painostuksen vahingollisuus kuin riittävän selkeä lain kirjainkin, jotta oikeus ja kohtuus voivat toteutua.

Lopuksi totean, että en näe asiaa mustavalkoisena. Vaikka yhdet vasemmalla väittäisivät eheytyshoitojen määritelmän ongelmattomaksi ja yksiselitteisesti väkivallaksi tai toiset oikealla eheytyshoidot luonteeltaan aina vapaaehtoisiksi ja rikosoikeudellisen määrittelyn mahdottomaksi, nämä ovat minusta yksinkertaistuksia. Koska pöydällämme ei edes ole valmista lain muotoilua, kysymys on nyt minusta periaatteellinen: tulisiko tulevaisuudessa pöydällemme tuoda lakiesitys, jolla eheytyshoitoja kriminalisoitaisiin jossakin muodossa? Vasta silloin voisimme asianmukaisemmin arvioida eheytyshoitojen tarkan määritelmän, vahingollisuuden arvioinnin, kriminologisen rajanvedon, vapaaehtoisuuden ja pakottamisen huomioon, oikeusturvan toteutumisen sekä sanan- ja uskonnonvapauden taakkaamisen.

Koska asia on konkreettisen sijaan periaatteellinen, koska asiasta ei linjata hallitusohjelmassa, koska asiasta ei linjata myöskään puolueohjelmassa, koska asia kuuluu niin sanottuihin omantunnon kysymyksiin ja koska pidän asian rikosoikeudellista selventämistä asian käsittelyssä kuulemani pohjalta perusteltuna, puollan asiassa ehdotusta lainvalmisteluun ryhtymiseksi kaikin edellä esittämini varauksin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen, Päivi.

16.51 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Mietinnöstä käy ilmi, että naapurimaassamme Ruotsissa on toteutettu laaja selvitys, jossa arvioitiin tarvetta eheytyshoitojen kriminalisointiin. Siellä päädyttiin siihen, että mitään lainsäädäntömuutoksia ei ryhdytä tekemään, ja katsottiin, että kriminalisointi ei ole tehokas keino ei-toivottavan menettelyn torjumiseksi. Korostan edelleen, että on tärkeää, että yhdessä toteamme, että minkäänlainen henkinen väkivalta, painostus ei ole hyväksyttävää. Sitä tulee torjua, mutta sitä pystytään torjumaan jo nykyisen lainsäädännön pohjalta.

Meillä tällä hetkellä on valtavan suuri määrä nuoria ihmisiä, jotka kärsivät sukupuoli-hämmennyksestä, ja varsinkin tyttöjen määrä on kasvanut. Väittäisin, että ne laajimmat eheytyshoidot, joita tällä hetkellä toteutetaan, kohdistuvat nimenomaan näihin sukupuoli-hämmentyneisiin nuoriin, joiden kohdalla on kysymys jopa juridisesta sukupuolenvaihdosta ja erilaisista lääketieteellisistä eheytyshoidoista, joita saatetaan myöhemmin katua ja jotka saatetaan kokea myöhemmin väärinä ja omaa identiteettiä ja omaa persoonaa vahingoittavina.

Tässä kansalaisaloitteessa määritellään, että eheytyshoidoilla ja eheytysterapioilla tarkoitetaan seksuaalisen suuntautumisen tai sukupuoli-identiteetin muuttamiseen tähtääviä hoitomuotoja. Jos mietitään, mitä nämä hoitomuodot tällä hetkellä ovat, niin ne ovat näitä transhoitoja, joita annetaan aivan ehjänä syntyneille tytöille ja pojille ja joissa pyritään heidän sukupuoli-identiteettinsä muutosta ikään kuin tukemaan. Voidaankin kysyä, onko oikein, että tukea ja apua tässä sukupuolihämmennyksessä tai seksuaalihämmennyksessä olisi saatavilla vain ikään kuin yhteen suuntaan eli vähemmistöidentiteettiä haluaville, kun taas sitten toiseen suuntaan haluavalle, omasta tahdostaan haluavalle, se olisikin kriminalisoitua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

Nostan esiin myös lapsikohtaisen seksuaalisuuden. Ei kai sitä ole kukaan kieltämässä, että tukea annetaan henkilölle, joka haluaa pedofiilisistä taipumuksistaan eroon.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen.

16.54 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Olen kuunnellut erittäin huolella tätä keskustelua näistä eheytyshoidoista, niiden kriminalisoinnista, tästä aloitteesta, mikä on tehty. Itse arvostan näitä kansanedustajien, kollegojen, mielipiteitä ja tätä näkemystenkin kirjoa ja jollain tavalla haluaisin vain sen yleisemmän sävyn tästä ottaa itselleni johtolangaksi. Minä olen pitänyt niistä lauseista, kun kollegat ovat sanoneet, että syntyessäsi lapsena, elämäнкаauresi aikana oleva ihminen, sinussa ei ole mitään vikaa ihmisenä, sellaisena, minä olet syntynyt, [Päivi Räsänen välihuuto] sinussa ei ole mitään väärää, sinussa ei ole korjattavaa, saat olla juuri sellainen kuin olet, miksi identiteettisi koet. Jotensakin kun sen näin muotoilee, niin en voi olla eri mieltä tästä ajatuksesta. Siksi minun on vaikea ymmärtää käsitettäkään, että meillä olisi joku eheyttämisen tarve ihmisessä, eheyttämistarkoitus suuntaan tai toiseen, ja sen takia tämän keskustelun kuuntelu antaa kyllä minulle sen mielikuvan, että kunnioitetaan ihmisyyttä ja ihmistä juuri sellaisena kuin hän on.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

16.56 Oras Tynkkynen vihr: Arvoisa puhemies! Olen ilahtuneena pannut merkille, että riippumatta siitä, kannattavatko vai vastustavatko kollegat tätä kansalaisaloitetta ja lakivaliokunnan enemmistön kantaa, tuntuu vahvasti siltä, että olemme muutamista perusasioista hyvin samaa mieltä: siitä, että ihmisten identiteettiä pitää kunnioittaa ja pakottamista ja väkivaltaa ei tule hyväksyä. Tämä perusasioista yhden yhteisen linjan löytäminen helpottaa totta kai keskustelua myös sitten yksityiskohdista.

Halusin oikeastaan aloittaa sellaisesta jo vähän ehkä filosofisempaan suuntaan menevästä keskustelun juonteesta, johon ovat kiinnittäneet edellä huomiota muun muassa edustajat Aittakumpu, Lehtinen ja tuoreimpana Räsänen, ja se koskee nimenomaan eheytyshoittojen ja transihmisten sukupuolenkorjaushoittojen yhteyttä tai eroavaisuutta.

Olen itse hahmottanut asian niinkin yksinkertaisesti, että jos kuvitellaan vaikka transihminen, jonka sukupuoli-identiteetti on se, että hän on nainen, niin silloin sukupuolenkorjaushoittojen tehtävä on tukea tätä identiteettiä, kun taas eheytyshoidoissa pyritään muuttamaan ihmisen identiteettiä. Sehän, minkä takia ihmiset eheytyshoittoihin joko itse hakeutuvat tai heidät sinne tuupataan, lähtee liikkeelle siitä, että koetaan ihmisen vallitseva seksuaali- tai sukupuoli-identiteetti ongelmaksi ja sitä sitten näillä niin sanotuilla hoidoilla yritetään muuttaa. Ero on siis siinä, hyväksytäänkö ihmisen identiteetti ja tuetaan sitä vai pyritäänkö sitä eri tavoin muuttamaan.

Edustaja Räsänen pohti myös identiteetin muuttumista, ja se on myös nähdäkseni olenainen näkökulma. Nähdäkseni tässä on tarpeen tehdä ero sen välillä, missä määrin identiteetti voi muuttua ja missä määrin sitä voi tai kannattaa yrittää muuttaa. Jaan edustaja Räsänen näkemyksen siitä, että ihmisen identiteetti voi kehittyä monilla tavoin ihmisen elämäнкаauren aikana. Siitä ei kuitenkaan seuraa sitä, että tätä pitäisi joillakin ulkopuolisilla voimilla tai keinoilla yrittää muuttaa, koska tällainen ulkoa tuleva muuttaminen harvemmin näyttää tuottavan haluttua tulosta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

Edustaja Räsänen myös esitti ajatuksen, että pohjimmiltaan kansalaisaloitteessa olisi tavoitteena rajoittaa sanan- ja uskonnonvapautta, ja pidän tätä aika rohkeana tulkintana. Ymmärrän, jos edustaja Räsänen ajattelee, että tämän aloitteen hyväksyminen voisi johtaa sanan- tai uskonnonvapauden rajoittamiseen, mutta se, että edustaja Räsänen aloitteen tekijöitä paremmin tietää, mikä sen tavoite on, edellyttää sellaisia taitoja, joita ainakaan itselläni ei ole, kun en ihmisten ajatuksia osaa lukea ja heidän motivaatiotaan tulkita.

Useassa puheenvuorossa on kosketeltu kysymystä siitä, olisiko meillä jo nykyisessä lainsäädännössä riittävät rangaistusperusteet käytössä. Muun muassa edustaja Vigelius viittasi tähän. Itse ajattelen, että keskustelu tässä on ehkä jossain määrin verrannollinen siihen keskusteluun, jota tässä salissa kävimme, kun halusimme hyvin laajalla yhteisymmärryksellä kriminalisoida naisten ja tyttöjen sukupuolielinten silpomisen. Siinäkin todettiin, että meidän rikoslainsäädäntö tarjosi keinoja puuttua tyttöjen ja naisten sukupuolielinten silpomiseen, mutta me yhdessä hyvin laajalla enemmistöllä päätimme, että on tarpeen selvittää ja tehdä hyvin kirkkaaksi rikoslainsäädännössä, että tämä on sen kaltainen rikos, joka on syytä tunnistaa lainsäädännössä sen vakavuuden takia.

Edustaja Tanus nosti yhtenä ajatuksena esiin, että voisi olla tarpeen yleisemmin kriminalisoida pakottava kontrolli, ja pidän tätä ajatusta hyvin kiinnostavana. En näe kuitenkaan, että se olisi välttämättä mitenkään vaihtoehtoinen nyt eheytyshoitojen kieltämisen kanssa, vaan voimme edetä nyt eheytyshoidot kieltämällä ja sitten palata kysymykseen laajemmasta pakottavan kontrollin kriminalisoinnista.

Samoin edustaja Tanus viittasi vähän ehkä ohimennen siihen, että keskustelussa olisi maalitettu asiantuntijoita, ja pidän itse myös maalittamisen kriminalisointia tärkeänä kysymyksenä. Kovasti toivoisin, että hallitus voisi tuoda sitä koskevan esityksen tänne saliin, ja se varmasti sitten osaltaan auttaisi vastaamaan myös tähän edustaja Tanuksen esiin nostamaan huoleen.

Lopuksi, arvoisa puhemies, palaan aivan keskustelun alkupuolella muun muassa edustaja Päivärinnan esittämään toiveeseen ripeästä lainvalmistelusta. Ensinnäkin toki allekirjoitan tämän toiveen hyvin, mutta nyt kun olen kuunnellut tätä keskustelua ja sitä, miten erilaisia näkökulmia hallituspuolueidenkin sisältä tuntuu aiheesta löytyvän, niin tekisi mieli kysyä hallituspuolueiden edustajilta, onko hallituksella valmiutta vastata eduskunnan enemmistön toiveeseen ripeästä lainvalmistelusta eheytyshoitojen kriminalisoimiseksi. Itse näen, että hallitus ei välttämättä ohjelmassaan ole tähän asiaan osannut ottaa kantaa, mutta meidän demokratiassa eduskunta on se, joka linjaa ja päättää, ja hallituksen tulee tätä eduskunnan enemmistön tahtoa noudattaa. Jos käy, niin kuin itse odotan, että tämä kansalaisaloite ja lakivaliokunnan mietintö hyväksytään, niin toivon todella, että hallitus tässä meidän järjestelmässämme eduskunnan tahtoa kunnioittaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen.

17.02 Petri Honkonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Perustuslain 7 §:ssä turvataan jokaiselle suomalaiselle oikeus vapauteen ja oman henkilökohtaisen vapautensa loukkamattomuuteen. Itse katson näin — arvostan korkealle suomalaista yhteiskuntaa ja sitä ajatusta, että täällä jokainen saa olla sellainen, miksikä on syntynyt, ja saa olla sellainen kuin itse hyväksi katsoo. Mielestäni tämä on ihan yhteiskuntajärjestyksen peruseriaatteita: ihminen saa olla sellainen kuin hän on, eikä kenelläkään muulla ole oikeutta vasten hänen tahtoaan tai hänelle vahingollisesti yrittää häntä toisenlaiseksi muuttaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2025 vp

Tästä syystä olen sitä mieltä, että tämän kansalaisaloitteen pohjalta on syytä edetä tässä asiassa ja tässä valmistelussa. Uskon, että tämän mahdollisen lainvalmistelun aikana sitten pystytään selvittämään nämä näkökohdat, joita tässä tämänkin päivän aikana on esitetty: se, tarvitaanko uusia pykäläiä, miten nykyisen rikoslain pohjalta voitaisiin edetä.

Mutta perusperiaatteena minun mielestäni yhteiskunnassa pitää lähteä siitä, että kaikenlainen väkivalta on rangaistavaa. Seksuaalinen väkivalta on rangaistavaa, fyysinen väkivalta on rangaistavaa, ja vakavan henkisen väkivallan, mitä tällaiset eheytushoidot ovat, tulee olla rangaistavaa ja kiellettyä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäenpää.

17.03 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Meillä on käsittelyssä täällä kansalaisaloite Rikkomaton — kielletään eheytushoidot. Minä en itse ole tähän kauheasti perehtynyt, mutta luulen ymmärtäväni, mitä tämä koskee. Lähinnä seksuaalista suuntautumista tässä nyt jollakin lailla halutaan sitten niin, että sitä ei saisi korjata. Meillä on kuitenkin tässä viime vuosina kovasti vaadittu nuorille, joilla on joitakin ongelmia, terapiatakuuta, ja silloinhan mennään terapeutille varmaankin. Tai jos jollakin on posttraumaattinen stressireaktio, niin silloin pyritään järjestämään terveydenhuollon eri asteissa jotakin kuntoutusta. Minun mielestäni nämä ovat kaikki semmoisia, että niihin henkilö itse hakeutuu. Yhtä lailla minä ajattelen tästä asiasta niin, että jos joku hakeutuu eheytushoitoihin, niin totta kai hänen pitää sinne päästä. Tämähän on ihan mielipuolista, että tämä kiellettäisiin. En ymmärrä tätä olenkaan. Minulle on ainakin vieras ajatus sellainen, että joku pakotettaisiin eheytushoitoihin. No, tämä on kansalaisaloite, mutta minä olen ihan täysin tätä vastaan. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

17.05 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Olen tänään kuunnellut tätä keskustelua täällä salissa. Mielenkiintoisista näkökulmista on tätä asiaa lähestytty, ja tämä kansalaisaloite on virittänyt meillä täällä semmoisen keskustelun, jossa katsotaan sitä, mitkä ovat henkilön oikeudet ja minkä näköisiä tilanteita elämässä voi tulla. Tämä kansalaisaloite kokonaisuudessaan käsittelee käytännössä eheytushoitoja ja siinä yhteydessä koettua henkistä ja fyysistä väkivaltaa, joka on kaikissa tapauksissa tuomittavaa, kaikilla tavoilla. Tämä tilanne pitäisi huomioida tästä näkövinkkelistä. Siinä mielessä tämä asia pitää viedä lainsäädäntövalmisteluun ja saada siitä lainsäädäntöprosessi aikaiseksi ja ratkaista niitä kysymyksiä, joita tässäkin on tullut, lainsäädäntörajoista ja muista. Luulen, että niihin kyllä ratkaisut löytyvät. Ja pitää muistaa, että tässäkin jokaisen ihmisen pitäisi saada olla juuri sellainen kuin itse haluaa. Se perusperiaate pitäisi tässä pystyä aina kaikkien tunnustamaan, ja sitä muutosta ei saisi tehdä väkivalloin tai henkisesti henkilön omaa mieltä vastaan. Siinä mielessä, kun oli edustaja Oras Tynkkysen hyvä yhteenveto tuossa äsken, voin kannattaa kaikkia niitä näkökohtia, mitä hän toi esiin. Tätä lakialoitetta kannattaa viedä lainvalmisteluun asti. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.